

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Plzeň 2024

Vilém Bauer

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Veřejný zájem ve světle judikatury

Předkládá: Vilém Bauer

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Vilém BAUER
Osobní číslo:	R22N0001P
Studijní program:	N0421A220001 Veřejná správa
Téma práce:	Veřejný zájem ve světle judikatury
Zadávací katedra:	Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

Diplomová práce se bude zabývat komplexně problematikou veřejného zájmu. Text vymezí obecně pojem zájem, popíše, co to je veřejný a soukromý zájem, jaký je jeho vztah k ostatním vědním oborům včetně veřejné správy. Práce se dále zaměří na rozbor české a zahraniční judikatury, která souvisí s veřejným zájmem.

Osnova:

1. Úvod
2. Vymezení základních pojmů (zájem, veřejnost, veřejný zájem, veřejná správa)
  - 2.1 Zájem
  - 2.2 Veřejnost
  - 2.3 Veřejný zájem
  - 2.4 Veřejná správa
3. Veřejný zájem jako pojem
  - 3.1 Sociologie
  - 3.2 Filozofie
  - 3.3 Ekonomie
  - 3.4 Práva
  - 3.5 Etatismu
  - 3.6 Liberalismu
4. Interpretace veřejného zájmu
5. Význam interpretace veřejného zájmu
6. Precedens a Common Law
7. Judikatura a tvorba práva
8. Judikatura České republiky
9. Zahraniční judikatura
10. Spolky a jejich role při ochraně veřejného zájmu
11. Závěr
12. Použité zdroje

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

ANTOŠ, M., Wintr. J. Omezování svobod z důvodu veřejného zájmu. ISBN: 978-80-87975-68-8.
CABADA, L., KUBÁT, M. a KOL. Úvod do studia politické vědy. ISBN: 978-90-7380-076-5.
GERLOCH, A. Teorie práva. 7. vyd. ISBN: 978-80-7380-652-1
HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.
HEYWOOD, Andrew. Politické ideologie. 4. vyd. Přeložil Zdeněk Masopust. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3.
JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-044-4. 55
KALNÝ, Miroslav. Soukromý zájem ve veřejném prostoru. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1.
KNAPP, Viktor. Teorie práva. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-028-1.
LABOUTKOVÁ, Š. Prosazování zájmů v EU: národní a specifické zájmy jako legitimní prostředek ovlivňující tvorbu a rozhodovací procesy hospodářské politiky v Evropské unii. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2009. ISBN 978-80-86729-53-4.
MACHAČKOVÁ, Jana a Petr PRŮCHA. Stavební zákon: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-492-6
MALÝ, Ivan. Problémy definování a prosazování veřejného zájmu. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
MAZEY, S., RICHARDSON, J. Interest groups and EU policy-making: organisational logic and venue shopping. Richardson, J.. London: Routledge, 2001.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. února 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Veřejný zájem ve světle judikatury“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Poděkování

Děkuji především panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za konzultaci a vedení mé diplomové práce.

Obsah

I. Teoretická část	12
1. Úvod	13
2. Veřejná správa	15
3. Veřejný prostor	17
4. Veřejnost	19
5. Normativní systémy (střet zájmů a hodnot).....	20
5.1. Etika a morálka	21
5.2. Vztah práva, etiky a morálky	23
5.3. Vztah práva a náboženství	26
6. Vymezení pojmu zájem	28
6.1. Pojem zájmu (obecně).....	28
6.2. Zájem v právní vědě	29
6.3. Zájem a psychologie.....	30
6.4. Zájem v sociologii a politologii.....	31
7. Vymezení slova „Veřejný“ a „soukromý“	32
8. Veřejný zájem (historický a zahraniční exkurs).....	34
8.1. Lidská společnost a kultura.....	34
8.2. Vývoj veřejného zájmu	36
8.3. Francie.....	39
8.4. Německo	39
8.5. Polsko	40
8.6. Velká Británie.....	41
9. Veřejný zájem (různá pojetí) a znaky	43
9.1. Charakteristické znaky veřejného zájmu	43
9.2. Obsah veřejného zájmu	43
9.2.1 Rovnomocnost	44
9.2.2. Nadřazenost a podřazenost	44
9.2.3. Zkříženost	45
9.2.4. Protikladnost	45
9.3. Právní pohled.....	46
9.4. Politický, sociální a ekonomický pohled.....	48

10. Státní a veřejný zájem.....	50
10.1. Veřejný zájem a mimořádné stavy	50
11. Veřejný zájem v českém právním řádu.....	52
11.1. Ústavně právní aspekty veřejného zájmu	52
11.2. Evropská úmluva o ochraně základních lidských práv a svobod	54
11.3. Zákon o ochraně přírody a krajiny	55
11.5. Zákon o obcích	55
11.6. Zákon o krajích	56
11.7. Zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích	56
11.8. Zákon o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech.....	57
11.9. Správní řád	57
11.10. Stavební zákon.....	58
11.10.1. Etatismus a Liberalismus	58
12. Typy právní kultury	60
12.1. Angloamerická právní kultura	60
12.2. Kontinentální systém práva	61
12.2.1. Interpretace práva	62
13. Veřejný zájem v české judikatuře.....	63
13.1. Vybraná soudní rozhodnutí	64
13.1.1. I. ÚS 35/94.....	64
13.1.2. Pl. ÚS 4/94.....	65
13.1.3. I. ÚS 198/95.....	66
13.1.4. 2 As 11/2003-164.....	66
13.1.5. 5 As 11/2003-66.....	66
13.1.6. Pl. ÚS 24/04.....	67
13.1.7. 9 As 52/2007 – 76	69
13.1.8. Pl. ÚS 24/08.....	69
13.1.9. 28 Cdo 1857/2011.....	70
13.1.10. Shrnutí.....	70
14. Veřejný zájem v zahraniční judikatuře.....	72
14.1. Cassis de Dijon	72
14.2. Sporrong, Lönnroth proti Švédsku	73
14.3. James a jiní proti Spojenému království.....	73

14.4. Mellacher a ostatní proti Rakousku	74
14.5. Chassagnou a ostatní proti Francii.....	74
14.6. Ian Edgar (Liverpool) Limited proti Velké Británii	75
14.7. Shrnutí.....	75
II. PRAKTICKÁ ČÁST	77
15. Rozbor soudního rozhodnutí	78
15.1. Skutkový stav věci.....	78
15.2. Argumentace stěžovatele	78
15.3. Krajský soud.....	79
15.3. Nejvyšší správní soud.....	80
15.4. Shrnutí.....	82
16. Spolky a ochrana veřejného zájmu v životním prostředí	83
17. Závěr	85
Resumé	87
Seznam použitých zdrojů	88
Odborná literatura.....	88
Právní předpisy	93
Soudní rozhodnutí.....	94
Elektronické zdroje.....	95
Seznam obrázků.....	96
Seznam Zkratk	97

I. Teoretická část

1. Úvod

Tato diplomová práce se bude zabývat problematikou veřejného zájmu. Pojem považuje autor za stále aktuální, a to i v současné době. Veřejný zájem je vázán především k činnosti veřejné správy.

Pojem veřejného zájmu je podle autora interpretován mnohdy nesprávně a nepřesně. Vždy je třeba se zaměřit na správný obsahový výklad pojmu veřejného zájmu. Práce sestává z 15 hlavních kapitol a je členěna na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části práce bude cílem autora v první řadě vymezit pojem veřejného zájmu, vysvětlit stručně související pojmy. Autor zařadí veřejný zájem do širšího kontextu, vymezí jeho obsah, což považuje za nezbytné pro pochopení celého tématu. Autor se v rámci práce bude snažit nalézt odpovědi na to, zda je možné legálně definovat veřejný zájem, jaké jsou přístupy k veřejnému zájmu a jak k pojmu veřejného zájmu přistupuje aplikační praxe soudů.

V úvodních částech práce autor vymezí základní pojmy související s veřejným zájmem. Následující kapitoly vymezí pojmy „zájem“ a vysvětlí dichotomii mezi zájmem „veřejným“ a „soukromým“. Dále se text práce zaměří na výklad veřejného zájmu z pohledu historie, vývoje lidské společnosti. Text dále objasní pojem veřejného zájmu včetně jeho definičních znaků.

Text dále popíše vybrané právní oblasti českého právního řádu, které obsahují pojem veřejného zájmu. Autor právní předpisy blíže popíše a vysvětlí, jakým způsobem je možné v konkrétní právní úpravě přistoupit k interpretaci veřejného zájmu.

Diplomová práce se také bude zabývat rozбором vybraných soudních rozhodnutí českých i zahraničních soudů souvisejících s veřejným zájmem, které aplikují a vykládají pojem veřejného zájmu v rámci konfliktu s ostatními zájmy.

V praktické části autor podrobněji popíše esenciální soudní rozhodnutí vztahující se k výkonu veřejné správy.

Závěrečná kapitola zhodnotí to, jakým způsobem byly naplněny stanovené cíle práce.

2. Veřejná správa

Autor této práce má za to, že je nejprve nutné, a to alespoň stručně pojem veřejné správy vymezit a zařadit do kontextu práva a veřejné moci. Jedná se o obsáhlý pojem, který zasahuje do různých oblastí práva.

Východiskem je Ústava České republiky (dále jen „Ústava“). Čl. 2 odst. 1. Ústavy stanoví, že: „*Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.* Doplněk jednotlivých složek státní moci obsahuje pak čl. 2 odst. 2 Ústavy, který stanoví možnost přímého výkonu státní moci, který náleží lidu. Limit takového výkonu státní moci představuje ústavní zákon.¹

Veřejná správa je úzce spojena s oborem správního práva, resp. je hlavním předmětem jeho zájmu.² Veřejnou správu je možné definovat funkčně (určitá specifická činnost) a organizačně (soubor všech institucí, které předmětnou činnost vykonávají). Literatura dále uvádí diferenciaci na negativní a pozitivní vymezení veřejné správy. V negativním pojetí je veřejná správa definována jako výkon státní moci odlišné od moci zákonodárné, soudní a vládní.

Veřejná správa se dělí podle níže různých kritérií. Podle toho, kdo je nositelem veřejné moci na:³

- státní správu,
- samosprávu,
- ostatní veřejnou správu.⁴

Podle subjektů, které veřejnou správu vykonávají na:⁵

- přímou,
- nepřímou.

---

¹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 1. ISBN 978-80-7400-820-7.

² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 24. ISBN 978-80-7598-564-4.

³ POMAHÁČ, Richard. *Veřejná správa*. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 55. ISBN 978-80-7400-447-6.

⁴ Tamtéž.

⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 25-26. ISBN 978-80-7598-564-4.

Podle převažující právní formy na:⁶

- výsostnou správu,
- vrchnostenskou správu,
- správu uskutečňovanou prostředky soukromého práva.

Podle úkolů na:⁷

- správu zásahovou,
- pečovatelskou,
- programovou a plánovací.

---

⁶ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 6-7. ISBN 978-80-7400-820-7.

⁷ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 7. ISBN 978-80-7400-820-7.

3. Veřejný prostor

Autor zastává názor, že veřejný zájem a veřejný prostor spolu velmi úzce souvisí. Proto v této práci bude věnována pozornost veřejnému prostoru, včetně jeho definování.

Veřejný prostor má přímý vliv na kvalitu života lidí. V rámci civilizačního vývoje se vždy lidé setkávali na veřejných místech. V architektuře má problematika veřejného prostoru a jeho kvality zásadní význam. Pokud jde o právo, lze hovořit o veřejném prostoru jako o specifickém místě, kde dochází k prolínání aplikací veřejného a soukromého práva.⁸ Podle O. Okamury je pro veřejný prostor charakteristickým znakem, že k němu má přístup každý, a to bez rozdílu. Vlastníkem veřejného prostoru může být obec, kraj nebo stát. Veřejný prostor nezahrnuje pouze venkovní prostory, řadí se k němu i prostory tvořící veřejné instituce. Např. to může být prostor školy, úřadu nebo knihovny. V případě užití veřejného prostoru v užším smyslu – městského prostoru, se jedná o tato místa; náměstí, ulice, parky, pasáže.⁹

Veřejný prostor se váže na určitou oblast nebo místo, které je přístupné všem lidem bez rozlišujících kritérií (pohlaví, rasa, vyznání). Legální definice veřejného prostoru v širším smyslu neexistuje. Veřejný prostor je pojmem širokým, multidisciplinárním a neohrazeným, i proto se promítá do řady oblastí lidského života. V užším smyslu se jedná o místo spojené s prostranstvím.¹⁰ Veřejný prostor je ukotven na hranici veřejné sféry a soukromí. Určité věci jsou z veřejného prostoru vydělené. Konkrétně se jedná o soukromí a státní tajemství. Obě kategorie jsou chráněné zákonem.¹¹

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OZ) obsahuje legální definici veřejného prostranství, tedy veřejného prostoru v užším

---

⁸ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 72. ISBN 978-80-261-0707-1.

⁹ OKAMURA, Osamu. *Město pro každého: manuál urbanisty začátečníka*. Ilustroval David BÖHM, ilustroval Jiří FRANTA. V Praze: Labyrint, 2020, str. 109. ISBN 978-80-86803-67-8.

¹⁰ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 73. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹¹ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 74. ISBN 978-80-261-0707-1.

smyslu.¹² Konkrétně ustanovení § 34 uvádí, že: „*Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.*“¹³

V případě širšího pojetí veřejného prostoru, tento pojem obsahuje i dimenzi bez hmoty. V takovém případě zahrnuje veřejný prostor i široké vnější prostředí mimo dispozici jednotlivce (médiá, internet). Funkční a fungující veřejný prostor tvoří, kultivuje a doplňuje společnost a její aktivity. Má také vliv na právní vztahy a soukromé zájmy. Veřejný zájem je neurčitým právním pojmem, jeho konkrétní obsah je závislý na jeho aplikaci v individuální věci, interpretace veřejného zájmu se může tedy lišit dle situace. K tomu M. Kalný uvádí, že: „*veřejný prostor je pak prostorem existujícím z potřeby naplnění veřejného zájmu.*“¹⁴

Uvnitř veřejného prostoru se uskutečňují procesy, které mají vliv na běžný život jednotlivce i celé společnosti. Střetávají se v něm rozličné zájmy různých zájmových skupiny se zájmy jednotlivců. Pokud však lidé nacházející se ve veřejném prostoru nemají možnost ho ovlivnit, dohází k nerovnováze mezi vývojem veřejného prostoru a v něm působícími partikulárními zájmy. I proto lze označit pozitivní vývoj veřejného prostoru za veřejný zájem.¹⁵

Literatura používá i pojem veřejného mínění, vedle pojmů veřejného a soukromého zájmu. Jedná se o souhrn postojů a soudů ve vztahu k příčinám, současné existenci a budoucnosti jevů, který je shodný v rámci skupiny lidí, populace.¹⁶

---

¹² Tamtéž.

¹³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 73-74. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹⁵ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 74. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹⁶ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 24. ISBN 978-80-261-0707-1.

4. Veřejnost

Tento pojem je v dnešní době vymezen jako určitá část společnosti, kterou tvoří národ, resp. lid. Cílem majoritní části této společnosti je ekonomický prospěch. Zároveň se jednotlivci tvořící společnost přímo podílí na aktivitách¹⁷ vztahujících se k této společnosti s konkrétními dopady na ni. Vládnoucí vrstva¹⁸ společnosti usiluje o zájem veřejnosti.¹⁹

Reakci veřejnosti na podněty vycházející z decizní sféry společnosti představuje tzv. veřejné mínění společnosti naplňující základní funkci uvnitř společnosti – sociální kontrolu.²⁰

Jedná se o dynamický pojem, jehož obsah se v průběhu historie měnil. V době absolutní monarchie byla veřejnost tvořena především šlechtou, duchovenstvem a úředníky. Naopak širší pojetí veřejnosti zahrnovalo i lidovější vrstvy společnosti. 19. st. Bylo zlomem v pojetí veřejnosti, nově se sem řadily i intelektuálové. Za další důležitý okamžik se považuje rozšíření volebního práva, kdy došlo ke ztotožnění společnosti a široké veřejnosti.²¹

---

¹⁷ Jedná se o společné aktivity (společenské dění, řešení společenských problémů).

¹⁸ Jde např. o sféru vlivu politických stran, massmédií, producentů spotřebního zboží

¹⁹ Sociologický ústav AV ČR. Sociologická encyklopedie. *Veřejnost*. Online. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Ve%C5%99ejnost>. [citováno 2023.12.19].

²⁰ Tamtéž.

²¹ Tamtéž.

5. Normativní systémy (střet zájmů a hodnot)

V této kapitole autor vymezí základní normativní systémy. Pro správné pochopení pojmu veřejného zájmu je podle autora nezbytné vymezit základní regulativní mechanismy působící ve společnosti, protože od těchto uplatňovaných systémů se pak odvíjí míra závaznosti toho, co a jak upravují. Neméně důležité je i to, kdo je adresátem takových systémů, tedy jaký je jejich přesný dosah – koho zavazují.

Normativní systémy se považují za hlavní mechanismy regulace, jejich přesné určení je podstatné pro jejich výklad. Jde o souhrn norem, které jsou formalizované nebo i zcela neformální povahy s různým stupněm obecnosti. Cílem normativních systémů je udržení společenské konformity, případně také slouží k prosazování významných hodnot uvnitř společnosti. Normativní systémy literatura dělí do mnoha skupin. Liší se od sebe především:²²

- úkolem plnění ve společnosti,
- regulací společenských vztahů (jejich okruhů),
- druhem aplikovaných sankcí.²³

Základní dělení normativních systémů je vázáno na to, zda mají, nebo nemají význam z hlediska hodnot. Zaprvé, ty, které mají hodnotový význam (právo, morálka, náboženství) a na další, které mají spíše význam technicistního charakteru (technické normy, pravidla pravopisu, rituály).²⁴

---

²² MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 16. ISBN 978-80-903786-8-1.

²³ Tamtéž.

²⁴ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 17. ISBN 978-80-903786-8-1.

5.1. Etika a morálka

Etika se jako pojem řadí do oboru filozofie, kde tvoří jednu z esenciálních částí této disciplíny. Pojem etika pochází z řečtiny, je odvozena od slova éthos.²⁵ Vytvoření a popsání etiky je přisuzováno filozofu Aristotelovi.²⁶ Etika je v literatuře spojována s morálkou, lze shrnout, že se jedná o disciplínu, která se zabývá morálkou, jde tedy o tzv. vědu o morálce. Etiku nelze vymezit jako pouhý naučný obor, který je určen k výuce posluchačů. Etika se také zaměřuje na chování individua a zkoumá jeho vývoj v čase, popisuje příčiny takového chování včetně odchylek v rámci chování, které se snaží objasnit.²⁷

Souhrnný pojem etika obsahuje teorii etiky, normativní etiku a dále se zaměřuje na propojené morální vztahy, které jsou objektem poznání.²⁸

Mezi klíčové pojmy etiky se řadí morálka včetně morálních norem, hodnot a cílů. Etika tyto pojmy definuje, podrobněji je popisuje a vztahuje je k dalším základním částem etiky. Jedná se například o problematiku mravních zákonů včetně subjektů, které do etiky spadají a žádoucího účelu, kterého má být reálně dosaženo.²⁹

Etika a morálka jsou pojmy, které spolu vzájemně souvisí, jedná se však o odlišné pojmy mající různý význam. Etika se v literatuře označuje jako mrav nebo zvyk, podobný význam má však také morálka.³⁰

P. Maršálek vymezil morálku jako: „*proměnlivý, historicky a kulturně podmíněný neformalizovaný soubor norem či jiných standardů, z velké části vzniklých jako obyčej, vyjadřujících, co je ve společnosti považováno za dobré, a korigujících v tomto směru chování člověka. Tyto normy jsou společností*

---

²⁵ Slovo éthos významově odpovídá mravu nebo zvyklosti.

²⁶ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. 1. vydání. Vydavatelství Policejní akademie České republiky 1999, s. 21. ISBN 80-85981-42-4.

²⁷ FIALA, Bohumil. *Podnikatelská etika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, str. 16. ISBN 8024412411.

²⁸ LINHART, Jiří, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena, MAŘÍKOVÁ, Hana. 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, str. 269. ISBN 80-7184-310-5.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Slovo mos významově odpovídá mravu nebo chování. HERZOGOVÁ, Z. *Základy filosofie a profesní etiky*. 1. vydání. Vydavatelství Policejní akademie České republiky 1999, str. 103. ISBN 80-85981-42-4.

*uznávány za závazné a jejich zachování jednotlivci je garantováno společenským tlakem (působením veřejného mínění) nebo (i bez něho, zcela samostatně) svědomím člověka (tento normativní systém tedy spočívá nejen na vnějším donucení, ale i na vnitřní sankci)“.*³¹

První rozdíl spočívá v tom, že etika se zaměřuje na chování lidí, které zkoumá. Etika aplikuje komparativní metody, kde převažuje historický aspekt (zkušenosti z minulosti) a srovnává tak jednání určitého vybraného společenství lidí v minulých dobách, v současnosti a v budoucnu. Druhý rozdíl se projevuje v tom, že morálka je do jisté míry subsystémem etiky, je to předmět etiky jakožto vědeckého oboru (disciplíny), se zabývá definicí a výzkumem hodnot, postojů, chování z pozice mravnosti a jednotlivých přístupů, které se uplatňují v životě. Stejně tak není morálka založena na aplikaci etických principů, ale skládá se z morálních principů.³²

Morálka se pojí s pozitivními i negativními hodnotami. Za pozitivní hodnotu se považuje například spravedlnost, negativní hodnota je reprezentována například nepoctivostí.³³ Z výše uvedeného popisu rozdílů etiky a morálky vyplývá to, že morálku lze označit za souhrn jednotlivých projevů jedince ve vnějším světě, a to z oblasti obsahující morální normy a pravidla jednání. Morálka označuje tedy to, co je, naproti tomu etika odpovídá stavu, který by měl být.³⁴

---

³¹ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 20. ISBN 978-80-903786-8-1.

³² ČANÍK, Petr., ŘEZBOVÁ, Libuše., ZAVREL, Tomáš. *Metody a nástroje podnikatelské etiky*. 2. přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2006, str. 11. ISBN 80-245-1143-6.

³³ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. 1. vydání. Vydavatelství Policejní akademie České republiky 1999, str. 103. ISBN 80-85981-42-4.

³⁴ ČANÍK, Petr., ŘEZBOVÁ, Libuše., ZAVREL, Tomáš. *Metody a nástroje podnikatelské etiky*. 2. přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2006, str. 11. ISBN 80-245-1143-6.

5.2. Vztah práva, etiky a morálky

Jednotícím prvkem etiky, práva a morálky je to, že etika, právo i morálka shodně upravují pravidla chování ve společnosti, jde o stěžejní pravidla aplikovaná ve společnosti, která by měla být v ideálním případě striktně dodržována. Naproti tomu pro právo platí, že je svou povahou obecné. Morálka však může být nejen obecná, projevuje se v rámci společnosti, ale také skupinová a individuální. Morální normy nejsou publikované státem, nejsou oficiálně uznané, je pro ně také příznačná nižší míra určitosti a zároveň není zaručena státem jejich vymahatelnost. Pro morální normy je typické tzv. morální donucení, které je představováno veřejností a jejím názorem.³⁵

Další odlišnost práva a morálky je založena na tom, že právo je systémem zavazujícím (heteronomním), zavazuje tedy adresáty zvenčí, morálka je systémem autonomním, což však neplatí jednoznačně. I právo, resp. jeho systém obsahuje autonomní prvky a i morálka má ve vztahu k jednotlivci prvky heteronomní.³⁶

V soukromém právu se lze často setkat s pojmem dobrých mravů, který se do značné míry pojí s morálkou, ale význam není zcela shodný. Dobré mravy vymezuje judikatura, ne zákonná úprava. Rozdíl oproti morálce spočívá v tom, že dobré mravy nejsou normativním systémem. Dobré mravy představují tzv. měřítko, podle kterého jsou hodnoceny konkrétní situace ve společnosti, jedná se o hodnocení z pozice etiky, které musí korespondovat s pravidly slušnosti atp.³⁷

G. Jellinek označil právo za minimum morálky, což bylo ve své době hodnoceno jako kladný výrok. Pokud by platit výše uvedený výrok, znamenalo by to, že právo, resp. každá právní norma je současně i morální normou, obráceně by to však neplatilo, tedy každá norma z oblasti morálky není i normou právní. V. Knapp s autorem však nesouhlasí, jeho koncepci kritizuje a označuje ji v literatuře za mylnou. Je zřejmé, zcela bez pochybností, že můžeme nalézt v právu normy, které jsou ve vztahu k morálce indiferentní. Normy právní a morální se od sebe liší kvalitou, též je možná existence konfliktu mezi normou právní

---

³⁵ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 1995, str. 85. ISBN 80-7179-028-1.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Tamtéž.

a morální.³⁸ P. Maršálek k tomu uvádí, že dlouhou dobu tomu tak skutečně bylo, že se právo považovalo za minimum morálky.³⁹

Podle P. Maršálka: „*Má právo imperativní povahu. Z faktických poměrů činí poměry právní. Podstata právní regulace spočívá v tom, že právo vymezí ve svých normách určité skutečnosti (tzv. skutkové podstaty), na něž váže určité účinky (právní následky). Těmi bývají nejčastěji vznik, změna a zánik subjektivních práv a povinností.*“⁴⁰

K tomu dále P. Maršálek uvádí, že právem není možné řešit vše. „*Některé záležitosti se pro úpravu právem vůbec nehodí, jiné zase jen v omezené míře. Vůbec nelze právem regulovat vnitřní smýšlení člověka, protože právo je s to upravovat jen vnější lidské chování.*“⁴¹

K výše uvedenému je dle autora potřeba doplnit to, že právo nečiní ze všech faktických poměrů poměry právní. Je zřejmé, že právo upravuje pouze určité poměry (právní), které vyvolávají právní následky, se kterými souvisí na jedné straně práva a na druhé straně povinnosti subjektů. Právo reguluje chování lidí ve společnosti a stát jako garant práva stanoví a priori jednání, které je právem dovolené, je tedy v souladu s právem a jednání, které je nežádoucí a směřuje proti právu. V takovém případě pak za takové porušení práva následuje sankce, jakožto jeden z možných právních následků.

Dále je dle autora vhodné na tomto místě připomenout, že pod právo není možné zahrnout veškeré záležitosti související s lidským chováním ve společnosti. Autor se zcela ztotožňuje s výše uvedeným názorem P. Maršálka ve věci omezené právní regulace některých záležitostí týkajících se společnosti. Podle autora není možné vše normativně popsat a podřadit pod právo, resp. pod jednotlivé právní normy.

---

³⁸ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 1995. str. 85-86. ISBN 80-7179-028-1.

³⁹ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 20. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁴⁰ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 213. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁴¹ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 205. ISBN 978-80-903786-8-1.

Podle P. Maršálka dochází v rámci vztahů mezi právem a morálkou ke střetu názorů mezi liberálními a konzervativními jedinci. Zastánci liberalismu jsou toho názoru, že by měl vztah mezi právem a morálkou být výrazněji oddělen. Důvod je prostý, právo příliš ingeruje do osobní sféry jednotlivce a tím omezuje jeho svobodu. Jedná se o právní úpravu, která má vést lidi k mravnímu přístupu (např. zákonodárství směřující vůči homosexuálům, regulace prostituce, pornografie, zákaz usmrcení nevléčitelně nemocného ze soucitu a na jeho žádost). Pokud jde o konzervativní jedince, ti požadují, aby morálka byla odrazem práva, resp. podle nich by právo mělo prosazovat také morálku.⁴²

Autor má za zřejmé, že právo a morálka jsou dva ucelené normativní systémy, které vykazují určitý stupeň autonomie. V rámci společnosti se nacházejí tyto systémy vedle sebe, mohou se prolínat a doplňovat, jelikož částečně regulují podobné oblasti lidského chování.

---

⁴² MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 34. ISBN 978-80-903786-8-1.

5.3. Vztah práva a náboženství

Náboženství je determinováno dvěma přístupy. Jedná se o přístup substanciální a funkcionalistický. První přístup vymezuje náboženství na základě toho, co je všem náboženským směrům společné.⁴³

- idea transcendentu či spásy,
- víra,
- rituály,
- systém náboženských pravidel.

Druhý přístup je odlišný a vychází z toho, k čemu náboženství směřuje. Zaměřuje se tedy na:⁴⁴

- lidské potřeby (člověka utěšuje a směřuje správným směrem),
- integraci společnosti v rámci sociálních rolí,
- legitimizaci společenského pořádku.

P. Maršálek uvádí, že vzhledem k povaze náboženství se nejedná pouze o jeden z čistě normativních systémů. Jedná se pro typický fenomén společnosti, který se prolíná dějinami do současné doby existující v rozličných formách, což značně komplikuje jeho jednoznačné vymezení. Náboženství má standardně tři esenciální složky s výjimkou těch nejprimitivnějších kultur:⁴⁵

- dogmatiku,
- liturgii,
- etiku.

P. Maršálek uvádí, že je pro moderní dobu typický vzestup práva jako normativního systému na úkor ostatních normativních systémů. Právo v dnešní době hraje ze všech normativních systémů nejdůležitější roli. Náboženství je nyní velmi upozaděováno. Morálka je vzhledem ke svému omezenému působení - nemá obecnou platnost také na ústupu. Doposud se dle P. Maršálka normativní systémy vzájemně doplňovaly, což už však neplatí. Ostatní normativní systémy

---

⁴³ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 21. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 21. ISBN 978-80-903786-8-1.

nyňi nezvyšují účinnost práva. Právo se však nyňi jako regulační mechanismus obecné povahy musí vyrovnávat s novými problémy. Jedná se o problematiku umělého oplodnění, genetických pokusů a emancipace práv homosexuálů ve vztahu k rodině a manželství. Dá se předpokládat, že řešení takovýchto výzev nebude pro právo vůbec jednoduché.⁴⁶

Podle P. Maršálka jsou někteří autoři toho názoru, že soudobá společnost se nachází v době velkého rozvratu. Dokládají to tím, že dlouhodobě klesá porodnost, dochází ke krizi rodiny (zvyšuje se rozvodovost, roste počet nemanželských dětí). Jsou toho názoru, že je nutné rekonstruovat společenský řád, který je ve stávající podobě ohrožen.⁴⁷

V této souvislosti je nutné odpovědět na to, zda lze hovořit vůbec o nějakém rozvratu, a pokud ano, zda má právo prostředky na to rozvrat zvrátit. P. Maršálek k výše uvedenému poznamenává, že o rozvrat soudobé společnosti se nejedná, maximálně lze hovořit o tom, že zde existují dílčí krize, ty však společenský řád neohrožují natolik, aby došlo k jeho zhroucení. I přesto odpověď na druhou otázku není nadbytečná. Podle P. Maršálka právo disponuje instrumenty, za jejichž pomoci může ovlivnit negativní trendy ve společnosti. Právo jakožto soubor právních norem obsahuje sankční ustanovení, která mají zabránit výskytu nežádoucího chování. Právo také může podporovat žádoucí chování adresátů tím, že zavede cílená pozitivní opatření (subvence, úlevy na daních). Stát má vliv na vymahatelnost práva, lepší vymahatelnost práva sice nemusí zlepšit důvěru lidí v právo, ale stát jako tvůrce a garant práva může nastolit alespoň řád tam, kde schází.⁴⁸

---

⁴⁶ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 35. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁴⁷ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 38-39. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁴⁸ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, str. 39. ISBN 978-80-903786-8-1.

6. Vymezení pojmu zájem

Zájem, jakožto pojem se vymezuje samostatně nebo se používá v rámci slovního spojení „veřejný zájem“, ve „veřejném zájmu“ atp. Opakem „veřejného zájmu“ je pak „zájem soukromý. Autor textu nejprve vymezí pojem „zájem“ samostatně, a to z hlediska terminologického. „Zájem“ se promítá do řady dimenzí a může nabývat různých obsahových korelací a rovin.

6.1. Pojem zájmu (obecně)

Slovník spisovné češtiny rozděluje pojem zájem do několika různých rovin, např. jde o rovinu:

- soustředěné pozornosti,
- účasti, která se týká něčeho nebo někoho,
- prospěchu nebo užitku, který může být dle situace (osobního, obecného a veřejného charakteru),
- náklonnosti, oblíby,
- určité záležitosti nebo cíle.⁴⁹

Obdobně i Ottův naučný slovník uvádí, že pojem „zájem“ se originárně odvozuje od slovesa „zajmout či zabavit“. Původní užití termínu vycházelo z aplikace práva související s exekucemi nemovitého majetku.. M. Kalný uvádí, že pojem „zájem“ má 4 základní významové roviny, a to:

- prospěch, blaho, užitek,
- pozornost věnovaná něčemu, někomu,
- náklonnost k něčemu, záliba v něco, oblíba něčeho, porozumění, resp. smysl pro něco,
- sama věc, resp. cíl pozornosti a usilování.⁵⁰

---

⁴⁹ MEJSTRÍK, Vladimír, ed. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2003, str. 538. ISBN 80-200-1080-7.

⁵⁰ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 22-23. ISBN 978-80-261-0707-1.

6.2. Zájem v právní vědě

Blackův právní slovník vymezuje zájem (angl. interest) odlišně, a to z pohledu právní vědy, tedy v jiné rovině. Jedná se o:

- pojem s vysokým stupněm obecnosti označující právo, nárok, titul,
- subjektivní právo,
- zájem je také často používán v majetkovém právu nemovitostí „estate“,
- jedná se o také o „right“ (právo) a „title“ (právní titul),
- předmět vztahující se k libovolnému lidskému přání (subjektivní právo) působící v oblasti zvykového a deliktního práva,
- souhrn práv, privilegií, pravomocí imunit,
- zájem, který je způsobilý vyloučit osobu soudce z konkrétního právního sporu,
- subjektivní majetkové právo.⁵¹

Pojem zájem je v právu používán při popisu působení práva ve společnosti. Podle A. Gerlocha právo vytváří střet zájmů v rámci společnosti a právo tak lze označit za normativní systém, který je výsledkem konfliktu zájmů. Střet zájmů se projevuje ve vývoji práva, podléhá však regulaci a usměrnění práva.⁵²

K výše uvedenému V. Knapp ještě dodává, že zájem souvisí s potřebou, má dvě stránky, a to nejen subjektivní, nýbrž i tu objektivní (primární). Podle V. Knappa je zájem nejdůležitějším pojmem, na základě něhož je možné vysvětlit původ a nezbytnost práva.⁵³

---

⁵¹ BLACK, Henry Campbell; NOLAN, Joseph R. a NOLAN-HALEY, Jacqueline M. *Blackův právní slovník*. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993, str. 747-748. ISBN 80-85605-23-6.

⁵² BOGUSZAK, Jiří; ČAPEK, Jiří a GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, str. 279. ISBN 80-7357-030-0.

⁵³ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 1995, str. 31. ISBN 80-7179-028-1.

6.3. Zájem a psychologie

Pojem zájmu se objevuje také v aplikované psychologii, která s tímto termínem pracuje. Psychologie zájmy dělí do několika kategorií, a to na zájmy vyjádřené, nevyjádřené, manifestované a testované. Zájem se váže vždy ke každému jednotlivci a je propojen s jeho psychikou. Jedná se o zájem zcela jedinečný. Zájem se vždy odvozuje od individua. M. Kalný uvádí, že je vždy nutná správná interpretace pojmu zájem, pak se nemůže stát, že dojde k záměně pojmů veřejný vs státní zájem.⁵⁴

Klasická psychologie zájem popisuje ve vztahu k jednotlivci a uvádí, že se jedná o to, co je v určité fázi života pro jedince důležité – to na čem mu nejvíce záleží. Zájem koreluje s potřebou, ta ho determinuje. J. S. Bruner a L. Postman shodně tvrdí, že zájem je výsledkem motivu jednání.⁵⁵

P. Hartl k zájmu doplňuje, že jde o určitou schopnost s trvalejším zaměřením na konkrétní činnost s projevem emocí. Zájem má vliv na složku myšlení, paměti a vůli včetně jiných psychologických procesů. Zájmy jsou zrcadlem osobnostní části člověka a jeho životní filozofie. Lze konstatovat, že lidé zastávající obdobné zájmy jsou schopni v životě více konsensuálně jednat a mohou vytvářet společenství s různým stupněm organizovanosti. Vzhledem k míře organizovanosti společenství se pak rozlišují sdružení lidí na:

- skupiny (zastávají obdobný zájem),
- zájmové skupiny (členy pojí společný zájem s obligatorním požadavkem členství).⁵⁶

---

⁵⁴ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 23. ISBN 978-80-261-0707-1.

⁵⁵ SILLAMY, Norbert. *Psychologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, str. 239. ISBN 80-244-0249-1.

⁵⁶ HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000, str. 694. ISBN 80-7178-303-x.

6.4. Zájem v sociologii a politologii

Podle slovníku sociologie je zájem determinován relativně stálou orientací osobnosti související s vybranými aspekty života jedince a jevy s teoretickým nebo praktickým hodnotovým významem potřeb individua, tzv. útvarů. V uvedené pojetí je zájem vysvětlován jako faktor, působící a projevující se navenek, a to v rámci selektivního procesu. Na vznik jednotlivých zájmů člověka mají vliv jevy vycházející ze socio – kulturních podmínek života. Zejména se jedná o prostředí, ve kterém jedinec žije (to formuje osobnost jedince) a odráží jeho životní potřeby.⁵⁷

Pojem zájmu se objevuje i v politologii ve smyslu zájmů souvisejících s politikou. Politologie se také zabývá problematikou zájmů skupin. Politologie blíže dělí zájmy podle jejich povahy na zájmy:⁵⁸

- individuálního,
- skupinového,
- celospolečenského charakteru.

---

⁵⁷ GEIST, Bohumil. Sociologický slovník. Praha: Victoria Publishing. 1993, str. 561. ISBN 80-85605-28-7.

⁵⁸ ADAMOVÁ, Karolina. Politologický slovník. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy odborné slovníky, str. 198. ISBN 80-7179-469-4.

7. Vymezení slova „Veřejný“ a „soukromý“

Bez definování obsahu adjektiv veřejný a soukromý není možné zcela pochopit pojem veřejného zájmu, proto autor níže oba dva uvedené pojmy blíže specifikuje a pokusí se o jejich obsahový rozbor.

Slovník spisovné češtiny popisuje adjektivum „veřejný“ za pomoci čtyř definičních znaků:

- konaný, probíhající za účasti širšího obecnstva, umožňující účast všech (v rámci tohoto definičního znaku je tedy požadována participace vyššího počtu osob),
- určený všem, patřící všem, náležející všem,
- týkající se veřejného, veřejně známý, rozšířený
- související s životem ve společnosti, vztahující se k organizované činnosti společnosti nebo instituce.⁵⁹

Opak slova „veřejný“ představuje pojem „soukromý“. Slovník spisovného jazyka českého definuje slovo soukromý následovně:⁶⁰

- týkající se jednotlivce, jeho péče služby, nikoliv však společnosti,
- probíhající bez účasti veřejnosti,
- vydaný jednotlivcem (tisk).

Blackův právní slovník nad rámec výše uvedených definic pojmu „soukromý“ uvádí ještě další:⁶¹

- to, co bylo uděleno,
- žijící v ústraní,
- důvěrný.

---

⁵⁹ Ústav pro jazyk český. Slovník spisovného jazyka českého. *Veřejný*. Online. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=ve%C5%99ejn%C3%BD&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>. [citováno 2024.02.14].

⁶⁰ Ústav pro jazyk český. Slovník spisovného jazyka českého. *Veřejný*. Online. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=soukrom%C3%BD&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>. [citováno 2024.02.18].

⁶¹ BLACK, Henry Campbell; NOLAN, Joseph R. a NOLAN-HALEY, Jacqueline M. *Blackův právní slovník*. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993, str. 1109. ISBN 80-85605-23-6.

Slovní spojení adjektiva veřejný s jiným pojmem je možné nalézt v řadě právních oblastí (soukromém i veřejném právu). Pojem adjektiva veřejný používají i další mimoprávní obory. Autor práce níže příkladmo uvádí související slovní spojení s adjektivem veřejný:

- veřejná správa,⁶²
- veřejná služba,⁶³
- veřejnoprávní korporace,⁶⁴
- veřejný a státní zájem,⁶⁵
- veřejné prostranství,⁶⁶
- veřejný prostor,⁶⁷
- veřejné mínění,⁶⁸
- veřejný statek,⁶⁹
- veřejný činitel,⁷⁰
- oblast veřejného a soukromého práva,⁷¹
- veřejnoprávní subjektivní povinnosti,⁷²
- veřejný rejstřík,⁷³

---

⁶² POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa*. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2013, str. 3. ISBN 978-80-7400-447-6.

⁶³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 357. ISBN 978-80-7598-564-4.

⁶⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2016, str. 738. ISBN 978-80-7400-624-1.

⁶⁵ WINTR, Jan. *Principy českého ústavního práva*. 6. vydání. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023, str. 236. ISBN 978-80-7380-911-9.

⁶⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁷ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 72. ISBN 978-80-261-0707-1.

⁶⁸ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 85. ISBN 80-71-79-028-1.

⁶⁹ BUCHTA, Petr. *Veřejné finance*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, str. 23. ISBN 978-80-7452-116-4.

⁷⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Student (Leges). Praha: Leges, 2014, str. 826. ISBN 978-80-7502-044-4.

⁷¹ KINCL, Jaromír; SKŘEJPEK, Michal a URFUS, Valentin. *Římské právo*. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 55. ISBN 80-7179-031-1.

⁷² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 48. ISBN 978-80-7598-564-4.

⁷³ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

8. Veřejný zájem (historický a zahraniční exkurs)

Pro vymezení veřejného zájmu je podle autora důležité vyjít ze základní charakteristiky tohoto pojmu, kterou blíže uvádí právnická literatura: „z historického pohledu není pojem veřejného zájmu identický se zájmem státním, hospodářským, sociálním nebo etickým. Tyto zájmy byly dlouhodobě předmětem zvýšené ochrany, což výrazně odráželo stav lidské společnosti v určitém čase. Pozdně moderní doba je charakteristická tím, že veřejný prvek silně proniká do všech oblastí právního řádu.“⁷⁴ „Jinak řečeno, veřejným zájmem je soubor všech zájmů, které se slučují a potkávají v pojmu obecné dobro.“⁷⁵

8.1. Lidská společnost a kultura

Společnost lidí je značně složitým útvarem, který je tvořen různými jednotlivci, vzájemně propojenými vztahy různých povah. Jednotlivé vztahy se dělí do zvláštních subsystémů. Podle sociologa Urbana se jedná o vnitřně diferenciované subsystémy, relativně autonomní povahy s hospodářským, mocenským, právně – normativním základem atp.⁷⁶

Jednotlivci tvořící lidskou společnost představují pouze jeden typ společenstev vyskytující se v rámci živočišné říše. Zásadní rozdíl oproti ostatním společenstvím spočívá v tom, že lidé mají včetně instinktů, resp. pudů i složku rozumovou, což jim dává privilegované postavení oproti ostatním. Pro lidskou společnost je typické, že vytváří kulturu⁷⁷, která se v čase vyvíjí a utváří dějiny.⁷⁸

---

⁷⁴ BAUER, Vilém. *Pojem "zájem" ve správním právu. (Veřejný zájem a soukromý zájem, zájem obecný/universální, skupinový/partikulární, jednotlivý/individuální).* Zásada a její projevy ve správním procesu. Bakalářská práce. LOUDA, Tomáš. Plzeň: Západočeská univerzita, Fakulta právnická. 2022. Online. Dostupné z: Digitální knihovna Západočeské univerzity. <http://hdl.handle.net/11025/49381>. [citováno 2024.01.09].

⁷⁵ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář.* Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2015, str. 317. ISBN 978-80-7478-809-3.

⁷⁶ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost.* Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, s. 15 – 16. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁷⁷ Kultura je soubor postojů, chování a symbolů, které jsou sdílené velkým množstvím lidí a zpravidla předávané z jedné generace na druhou.

⁷⁸ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost.* Téma (Auditorium). Praha: Auditorium, 2008, s. 15 – 16. ISBN 978-80-903786-8-1.

Lidská společnost se pojí s kulturou od samého počátku. Neexistence kultury by znamenala i konec společnosti. P. Maršálek v této věci odkazuje na A. Giddense, ten uvádí, že bez kultury by jedinec nebyl člověkem. Kultura předpokládá komunikaci lidí, tedy vytvoření jazyka usnadňujícího komunikaci v rámci společnosti.⁷⁹ Autor se plně ztotožňuje s tvrzením A. Giddense. Podle autora tvoří společnost soubor jedinců, kteří spolu navazují vzájemné vztahy v rámci komunity, právě tak vzniká společnost vykazující shodné znaky (např. společný jazyk, hodnoty, ideje). To vše tvoří společnost a kulturu. Bez výše uvedených znaků by nemohla existovat kultura, tedy ani společnost.

Pojem veřejného zájmu se objevil již se vznikem prvních lidských společenstev, ve kterých se sdružovali lidé. Veřejný zájem byl uváděn v kontrastu a v kontextu se zájmem soukromým.⁸⁰ V rámci dějinného vývoje se měnila i společnost, která reflektovala postupný vývoj lidstva, v různých dobách byla společnost různě diferenciována, potřeby členů společnosti se lišily, stejně tak i vztahy a sociální struktury prošly v jednotlivých dobách proměnou. K tomu, aby společnost mohla fungovat, bylo nutné vytvořit regulační prvek. Mechanismy regulace složí ve společnosti např. k sociální interakci, k řešení a překonání konfliktů - může docházet ke střetu zájmů jednotlivců, které jsou často protichůdné.⁸¹ Autor se domnívá, že bez regulace uvnitř společnosti by nebylo možné zajistit fungování, setrvání a vývoj společnosti. Regulace pomůže společnost udržet a dále rozvíjet, aby nenastal chaos. Základní funkce společnosti by tak nebyly úspěšně realizovány.

Regulativní mechanismy představují určitý řád uplatňovaný ve společnosti. Usnadňují interakci lidí. Lze konstatovat, že jsou prevencí možných problémů mezi lidmi, jednání lidí dávají ustálenou a akceptovanou formu. Také lidem usnadňují tzv. svobodnou volbu – jedná se o odpověď na to, jak se má člověk v dané situaci chovat, resp. jak by se chovat měl nebo pro jaký druh jednání by se měl rozhodnout,

---

⁷⁹ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost. Téma (Auditorium)*. Praha: Auditorium, 2008, str. 16. ISBN 978-80-903786-8-1.

⁸⁰ DOHNALOVÁ, Marie. *Antropologie občanské společnosti: analýzy a interpretace s přihlédnutím k výsledkům vědecko-výzkumného a pedagogického zaměření Katedry oboru Občanský sektor FHS UK v Praze*. Scientia (Nadace Universitatis Masarykiana). Brno: Nadace Universitas Masarykiana, 2004, str. 16. ISBN 80-7204-339-0.

⁸¹ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost. Téma (Auditorium)*. Praha: Auditorium, 2008, str. 16 - 17. ISBN 978-80-903786-8-1.

aby jednal v souladu s nastaveným a akceptovatelným regulativem společnosti.⁸² Podle autora by bez regulativních mechanismů nemohla společnost dobře fungovat.

Právo má tendenci zaměřovat se na člověka a jeho jednání realisticky. Nerozporuju existenci člověka, jakožto lidské bytosti, které se skládá z masa a kostí. Nahlíží na člověka jako celek včetně jeho předností, nedostatků, zájmů a hodnot.⁸³ Vzhledem k tomu, že právo i společnost jsou dynamické systémy, které se prolínají, může v nich docházet ke střetu různých zájmů. K dosažení řešení (jako určitého východiska), je potřeba učinit určité ústupky, a to s ohledem na veřejný zájem. Lze tedy shrnout, že obecný veřejný zájem je souhrnem více na sebe působících odlišných zájmů, za jejichž nadstavbu se považuje tzv. obecné dobro.⁸⁴

8.2. Vývoj veřejného zájmu

Podle autora může každé lidské společenství považovat za veřejný zájem něco jiného. Vždy je nutné zohlednit to, v jakém stupni vývoje se společnost nachází, Důležitý je také lokální aspekt, tedy to, na jakém místě se nachází společnost.

Veřejný zájem tak, jak jej chápe dnešní společnost je navázán na veřejné právo a je odrazem centralistického aparátu, kde se uplatňuje byrokratický princip. To, co tvoří obsah veřejného zájmu, závisí na konkrétním státním uspořádání, resp. jeho typu. Veřejné se vždy vymezovalo oproti soukromému. Veřejné právo a veřejný nátlak se spojovaly se státem. Podstatný byl také vztah veřejného a soukromého práva, soukromých zájmů a jejich celkový kontext.⁸⁵ Autor je totožného názoru, s výše uvedeným zcela souhlasí. Je zřejmé, že typ státního uspořádání státu, forma vlády, dělby moci, právní kultura a právní systém včetně související právní terminologie bude mít vliv na to, co je možné podřadit pod pojem veřejného zájmu.

---

⁸² Tamtéž.

⁸³ HARVÁNEK, Jaromír. *Motivační faktory a působení práva*. Brno: MU. 1991, str. 23, 29, 39 a násl. ISBN 80-210-300-6.

⁸⁴ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2015, str. 317. ISBN 978-80-7478-809-3.

⁸⁵ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 41. ISBN 978-80-261-0707-1.

Pojem veřejný zájem prvně použilo římské právo ve vztahu k zájmové teorii. Veřejný zájem se také pojil s ochranou *dominia*⁸⁶ *publica*, tzv. veřejného panství.⁸⁷

Za období římské republiky, která je považována za dobu rozkvětu práva a společnosti, došlo ke změně práv panovníka. Veřejné a obecné zájmy neurčoval vládce, to bylo typické pro společnost, kde vládnul absolutistický panovník.⁸⁸ V období římské republiky se ustálil pojem veřejného zájmu. Došlo k oddělení veřejného a soukromého práva. Již zákon dvanácti desek popsal veřejný zájem v návaznosti na jeho zásady. Za pomoci těchto zásad byl vymezen soukromý zájem. Zákon také obsahoval ustanovení související s trestáním za porušování všeobecných zájmů. Veřejný zájem byl v této době navázán především na činnost obcí. Pohledem dnešní terminologie by se daly tehdejší obce označit za nositele veřejného zájmu. Vzhledem k tomu, že nepanovala shoda mezi obcemi a kolegií občanů o tom, co je možné podřadit do kategorie veřejného zájmu, došlo k vytvoření nové kategorie – národního zájmu, což souvisí s přechodem od obecního řízení ke státnímu.⁸⁹

Za další milník lze označit koncepci právního státu ve střední Evropě. Její vytvoření znamenalo přelom v praktickém užití veřejného zájmu. Roku 1867 došlo k vytvoření ústavního zákona se základními občanskými právy. Každý občan měl právo na ochranu před mocí, kterou uplatňoval stát. Občané se mohli domáhat ochrany svých individuálních práv u soudu. Ochrana byla poskytována ve správním soudnictví. Veřejný zájem byl však v této době spjat s předešlým historickým vývojem, ztotožňoval se tak ještě s absolutistickou formou vlády. Veřejný zájem byl shodný se zájmem státním a byl tak odkazem na vymezený vztah státu vůči jednotlivci a jeho případným nárokům. Systém veřejného práva měl zajišťovat

---

⁸⁶ VEDRAL, Jiří. *Latinsko-český slovník právníký*. Praha: JTP - Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2002, str. 11. ISBN 80-86711-19-6.

⁸⁷ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 42. ISBN 978-80-261-0707-1.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ GOULLI, Rochdi. *Problémy definování a prosazování veřejného zájmu*. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Editor: Ivan Malý. Brno: Masarykova univerzita, 1999, str. 10. ISBN: 80-210-2236-1.

jednotlivci ochranu jeho svobody před zásahy státu, a to vše v souladu s nastupující liberální koncepcí státu včetně státní moci.⁹⁰

V 19. století postupně došlo ke změně absolutistické formy vlády, k většímu prosazování liberalismu. To vše mělo vliv na novou koncepci veřejného zájmu, který byl oprostěn od vlivu absolutistického panovníka. Obsah veřejného zájmu se tím pádem změnil. Podle J. Rektora musí být veřejný zájem vykládán vždy v rámci historického kontextu, jelikož se jedná o dynamický pojem s proměnlivým obsahem.⁹¹

Dalším důležitým obdobím je první republika. Veřejný zájem se začal aplikovat i mimo vlastnické právo (vyvlastnění a nucené omezení vlastnictví). Pojem veřejného zájmu se obsahově přiblížil významu, jaký je mu přikládán dnes.⁹²

Po velké hospodářské krizi a po druhé světové válce získává veřejný zájem na významu. Souvisí to s tím, že dochází ke změnám ve veřejném sektoru, což se týká převážně komunistických zemí. Obsah veřejného zájmu se mění. Za jediného nositele veřejného zájmu je považován pouze stát.⁹³ S obdobím druhé světové války a nacismem se mění i obsah pojmu právního státu, ze kterého se stává prázdný pojem. Důvod je prostý, hodnoty státu stojící na nedemokratických základech, nerespektující nezadatelná lidská práva zcela mění podobu státu a práva. Pojem právní stát zcela ztrácí svůj smysl. Charakteristickým znakem právního státu je distinkce veřejného zájmu od zájmu státního. Oba pojmy spolu do jisté míry korelují, ale zároveň si zachovávají určitý stupeň nezávislosti.⁹⁴

---

⁹⁰ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 42. ISBN 978-80-261-0707-1.

⁹¹ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Problémy definování a prosazování veřejného zájmu*. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Editor: Ivan Malý. Brno: Masarykova univerzita, 1999, str. 29. ISBN: 80-210-2236-1.

⁹² KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 42. ISBN 978-80-261-0707-1.

⁹³ GOULLI, Rochdi. *Problémy definování a prosazování veřejného zájmu*. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Editor: Ivan Malý. Brno: Masarykova univerzita, 1999, str. 10-11. ISBN: 80-210-2236-1.

⁹⁴ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 42. ISBN 978-80-261-0707-1.

8.3. Francie

Za zdroj obecného zájmu ve Francii se považuje Rousseauova teorie společenské smlouvy. Obecný zájem či obecná vůle jsou odrazem zájmu lidí uvnitř státu. Koncept obecné vůle se stal předobrazem pro formulaci a vznik moderní republiky včetně shodně orientovaných myšlenek. Již Deklarace práv člověka a občana z roku 1789⁹⁵ vymezila právo jako odraz vůle lidu, tedy obecné vůle. I zde se obecný zájem řadí k neurčitým právním pojmům, vykládá ho zejm. Conseil d'État, je obsažen v zákonech a nařízeních.⁹⁶

V soudní praxi se obecný zájem jako pojem vyskytuje zřídka. Tento pojem se používá při kolizi obecných zájmů, ať se jedná o střet dvou nebo více zájmů a výkladem má určit, který obecný zájem je převažující nad jiným zájmem či zájmy v konkrétní věci. Veřejný zájem je formulován ve francouzských zákonech, vztahuje se především ke stavbám, pokud jde o jejich účel.⁹⁷ Francouzské právo také obsahuje pojem domain public, což je souhrn staveb určených veřejnosti, jejichž účel je v souladu s veřejným zájmem.⁹⁸

8.4. Německo

Obdobně jako u nás je i v Německu veřejný zájem (Öffentliches Interesse) řazen k neurčitým právním pojmům.⁹⁹ Problematice a vývoji veřejného zájmu se detailně věnuje Robert Uerpmann-Witzack v knize Veřejný zájem: jeho význam jako pojmový znak a jako dogmatický pojem.¹⁰⁰ Základ této problematiky vychází ze zájmové jurisprudence, která vznikla v první polovině 20. století.¹⁰¹ Ta vychází

---

⁹⁵ Jedná se o čl. 6 Deklarace práv člověka a občana.

⁹⁶ KRÍŽOVÁ, Jana a SYLLOVÁ, Jindřiška. Parlamentní institut. *Veřejný zájem, pojem a jeho použití ve správním právu*. 2015-2016. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103353>. [citováno 2023.06.25].

⁹⁷ Zejm. jde o zákon R 121-3; code de l'urbanisme.

⁹⁸ KRÍŽOVÁ, Jana a SYLLOVÁ, Jindřiška. Parlamentní institut. *Veřejný zájem, pojem a jeho použití ve správním právu*. 2015-2016. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103353>. [citováno 2023.06.27].

⁹⁹ KRÍŽOVÁ, Jana a SYLLOVÁ, Jindřiška. Parlamentní institut. *Veřejný zájem, pojem a jeho použití ve správním právu*. 2015-2016. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103353>. [citováno 2023.06.17].

¹⁰⁰ UERPMANN, Robert. *Das öffentliche Interesse: seine Bedeutung als Tatbestandsmerkmal und als dogmatischer Begriff*. Tübingen: Mohr Siebeck, 1999. ISBN: 978-3-16-158096-3. Unveränderte eBook-Ausgabe 2019.

¹⁰¹ SOBEK, Tomáš. *Právní myšlení: kritika moralismu*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR ve spolupráci s Vydavatelstvím a nakladatelstvím Aleš Čeněk, Plzeň, 2011, str. 306. ISBN 978-80-8743-903-6.

z právně pozitivistického myšlení a dále ho rozvíjí. Jeden z hlavních představitelů Rudolf von Jhering postupně odsouvá právní pozitivismus do pozadí a v díle *Účel v právu* uvádí, že se v právu vyskytují konflikty zájmů, právo těmto určitým zájmům slouží. Právně pozitivní úprava vyjadřuje zájem, který ve střetu zájmů zvítězil. Právní norma ohraničuje konflikt zájmů.¹⁰²

Veřejný zájem a jeho vymezení vychází z odborné literatury a aplikace práva soudy. Právo veřejný zájem jako pojem nedefinuje. Při zjišťování a posuzování veřejného zájmu musí být vždy postupováno v souladu a s účelem zákonné úpravy, zohledňuje se i celkový kontext věci, podle toho se pak vytváří obsah veřejného zájmu. Z odborné literatury vyplývá, že veřejný zájem nemá apriori přednost před individuálními zájmy jednotlivců. Pro některé případy platí, že je nutné nalezení rovnováhy veřejného zájmu a zájmu stran stojících naproti sobě, které hájí zájmy jednotlivců, tedy zájmy soukromého charakteru. Např. stavební zákon stanoví, že při územním plánování je nezbytné hledat rovnováhu mezi veřejnými a soukromými zájmy. Správní německé právo uvádí, že veřejný zájem obvykle souvisí s oprávněnými obecnými zájmy. Správní orgán má v rámci diskreční pravomoci možnost volby a při konfliktů zájmů je na něm, jestli převáží zájem veřejný, nebo soukromý. Veřejný zájem je většinou upřednostněn ve věcech obecného nebo veřejného blaha.¹⁰³

8.5. Polsko

Článek 22 polské ústavy obsahuje pojem důležitý veřejný zájem. Pod tuto kategorii lze zařadit:¹⁰⁴

- oblast bezpečnosti státu,
- veřejného pořádku,
- ochranu přírody,
- veřejného zdraví a veřejné morálky.

---

¹⁰² GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 234. ISBN 978-80-7380-233-2.

¹⁰³ KŘÍŽOVÁ, Jana a SYLLOVÁ, Jindřiška. Parlamentní institut. *Veřejný zájem, pojem a jeho použití ve správním právu*. 2015-2016. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103353>. [citováno 2023.07.18].

¹⁰⁴ KŘÍŽOVÁ, Jana a SYLLOVÁ, Jindřiška. Parlamentní institut. *Veřejný zájem, pojem a jeho použití ve správním právu*. 2015-2016. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103353>. [citováno 2023.06.20].

„Hranice tohoto pojetí jsou určeny jednak pozitivně tím, že se jedná o postulativní hodnoty, jednak negativním způsobem tak, že jsou popsány jevy a příklady, které z hlediska státu a zainteresovaných orgánů nesmí být zahrnuty do okruhu veřejného zájmu. Potřeba legislativní precizace veřejného zájmu je určena zejména nebezpečím zneužití pojmu veřejného zájmu.“¹⁰⁵

8.6. Velká Británie

I ve Velké Británii hraje pojem veřejné zájmu podstatnou roli. V obecné rovině se veřejný zájem dělí do níže uvedených oblastí, kterých se přímo týká, jedná se o oblast:¹⁰⁶

- legislativy: zákony parlamentu by měly být v souladu s obecným veřejným blahem (např. se jedná o oblast zdravotních a bezpečnostních předpisů, zákonů na ochranu životního prostředí),
- státních orgánů (veřejné moci), které přijímají rozhodnutí ve veřejném zájmu,
- soudního přezkumu rozhodnutí státních orgánů, posouzení, zda byla učiněna v souladu s veřejnými zájmy,
- whistleblowingu včetně dodržování etických kodexů,
- přístupu k informacím vztahujícím se ke státním orgánům, aby byla zajištěna transparentnost, odpovědnost a podpora veřejného zájmu.¹⁰⁷

Zkoumání pojmu veřejného zájmu jako neurčitého právního pojmu ve Velké Británii se zabýval ve své výzkumné činnosti Hospodářsko-sociální výzkumný ústav.¹⁰⁸ Cílem projektu bylo zdokumentovat jakým způsobem je pojem veřejného zájmu používán ve veřejných právních řízeních ve Velké Británii, jak přesně je pojem aplikován, jaký je jeho vliv na současnou britskou ústavnost,

---

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ Study Smarter. *Public Interest*. Online. Dostupné z: <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/law/uk-legal-system/public-interest/>. [citováno 2023.06.05].

¹⁰⁷ Study Smarter. *Public Interest*. Online. Dostupné z: <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/law/uk-legal-system/public-interest/>. [citováno 2023.09.13].

¹⁰⁸ Economic and Social Research Council. Home - *Economic and Social Research Council*. Online. Dostupné z: <https://esrc.ukri.org/index.aspx>. [citováno 2023.09.14].

a to i s ohledem na to, že pojem veřejného zájmu je užíván i v jiných (neprávních) oborech, např. se také vyskytuje ve filozofii, veřejné správě atp.¹⁰⁹

Soudy ve Velké Británii interpretují veřejný zájem vždy v konkrétním případě. Veřejný zájem se často překrývá s jinými oblastmi právní úpravy (národní bezpečností, veřejnou politikou, zájmy skupiny, komunity).¹¹⁰

---

¹⁰⁹ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 58-59. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹¹⁰ Public Interest. *Public Interest in UK Courts*. Online Dostupné z: <http://publicinterest.info/> [online]. [cit. 2024-02-19].

9. Veřejný zájem (různá pojetí) a znaky

V této kapitole se autor bude věnovat vymezení pojmu veřejného zájmu, a to jednak na základě jeho definičních znaků a jednak ho popíše podle různých úhlů pohledů (veřejný zájem z pohledu práva a politiky).

9.1. Charakteristické znaky veřejného zájmu

H. Petrův zkoumala veřejný zájem a z řady jeho různých definic vytvořila jedinou: „*Veřejný zájem je takový zájem, který je možné považovat za obecný nebo obecně prospěšný zájem, případně zájem společnosti jako celku (jeho nositelem je tzv. veřejnost). Veřejný zájem nemůže být v rozporu s právními předpisy. Posuzovatelem a prosazovatelem veřejného zájmu mohou být pouze orgány veřejné moci. Obsah pojmu veřejný zájem se může měnit, bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce vytváří správnímu orgánu prostor, aby posoudil, zda konkrétní případ patří do rozsahu pojmu veřejný zájem či nikoliv.*“¹¹¹

Autor této práce se ztotožňuje s vymezením veřejného zájmu podle H. Petrův.. Podle jejího vymezení veřejného zájmu ho lze dle autora popsat v několika definičních znacích, jedná se o znak:¹¹²

- legality,
- normy, která ho vymezuje,
- proměnlivosti.¹¹³

9.2. Obsah veřejného zájmu

Veřejný zájem jak je uvedeno výše, je pojmem flexibilním, mění se v čase i místě a lze jej pospat pomocí vybraných charakteristik.

---

¹¹¹ PETRŮV, Helena. *Ústavněprávní aspekty posuzování existence veřejného zájmu*. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica 2. 2010. ISSN: 0323-0619. Online. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/849/Iurid_2_2010_05_petruv.pdf. [citováno 2024.03.25].

¹¹² Tamtéž.

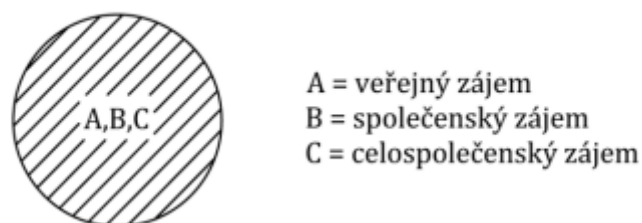
¹¹³ Tamtéž.

Vzhledem k tomu, že veřejný zájem přesahuje do řady vědeckých (mimoprávních) disciplín, mění se jeho obsah i rozsah s ohledem na interpretaci. Korelaci mezi obsahem a rozsahem veřejného zájmu je možné popsat logickými vazbami.¹¹⁴

9.2.1 Rovnomocnost

První druh vazeb a souvisejících vztahů se nazývá jako vztah rovnomocnosti. Tento vztah je typický především pro sociologické vymezení veřejného zájmu, kdy tento je kladen na stejnou úroveň jako společenský a celospolečenský zájem, de facto se jedná o synonyma a identické pojmy.

Obrázek č. 1. Vztah rovnomocnosti

Zdroj: (Urbášek; diplomová práce)

9.2.2. Nadřazenost a podřazenost

Společenský či veřejný zájem je tvořen z několika složek, které jej v souhrnu vytváří. Jedná se o soubor:¹¹⁵

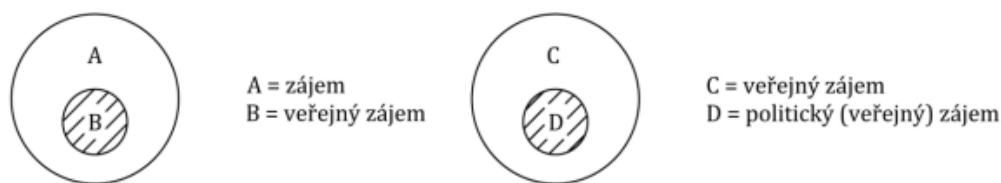
- sociální,
- ekonomický,
- politický.¹¹⁶

Obrázek č. 2. Vztah nadřazenosti a podřazenosti

¹¹⁴ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 50. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹¹⁵ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 51. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹¹⁶ Tamtéž.

Zdroj: (Urbášek; diplomová práce)

9.2.3. Zkříženost

V případě jednotlivých zájmů, které se prolínají a vykazují shodné znaky, dochází ke vzniku jediného společného zájmu. Lze hovořit o tzv. nadindividuálním zájmu. Za subjekt takového zájmu se považují např. spolky,¹¹⁷ jejichž úpravu obsahuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OBZ).¹¹⁸ Subjekt společného zájmu je jeho nositel, což znamená, že předmětný zájem realizuje a naplňuje ho. Subjekt je motivován k tomu, aby se stal součástí většího celku (nadindividuálního subjektu), což mu přináší výhody, a to především díky existenci jednotného integrujícího prvku týkajícího se všech subjektů (bez rozdílu). Za završení výše uvedeného se považuje vznik teorie společenské smlouvy.¹¹⁹

9.2.4. Protikladnost

Pro vymezení veřejného zájmu se také používá protikladu, tedy opačného pojmu (neveřejného zájmu). Je nezbytné důsledně rozlišovat mezi veřejným zájmem a zájmem neveřejným (soukromým). Východiskem je definování toho, co se rozumí pojmem veřejnost (blíže v kap. 4.). Existují tedy společné zájmy integrující se do jednoho veřejného zájmu? Ano, jinak by např. nemohly existovat instituce, jejichž úkolem je výkon činností ve veřejném zájmu.¹²⁰

¹¹⁷ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 51. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹¹⁸ Úprava spolku vychází z ustanovení § 214 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁹ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 51. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹²⁰ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 52-53. ISBN 978-80-261-0707-1.

9.3. Právní pohled

Pojmy v právu mohou nabývat různě určitého významu. Jistý stupeň neurčitosti lze nalézt v mnoha právních normách. Pojmy, které jsou určité, se odvozují od exaktních věd. Typicky se k určitým pojmům řadí např. označení číslovkami, dny, měsíce, roky. Byť i zde to nemusí být zcela jednoznačné (koncepte kalendářních a pracovních dní). Obsah právních pojmů se v čase může měnit, což souvisí s vývojem společnosti a vědy.¹²¹

L. Hlouch uvádí, že právní pojem je pouze zvláštním případem obecného pojmu. Právní pojem je podle něj základní jednotkou interpretace práva.¹²²

Veřejný – obecný zájem se řadí k neurčitým právním pojmům¹²³, stejně tak jako např. jednání s dobrými mravy, veřejná bezpečnost, závažnost atd.¹²⁴ Jedná se o vágní pojem.¹²⁵ Zákonodárce tak vymezuje správnímu orgánu určitý prostor k tomu, aby samostatně rozhodnul, co ještě je možné podřadit obsahově do kategorie veřejného zájmu.¹²⁶

Správní orgán má v konkrétní věci rozeznat, popřípadě aplikovat právní normu s neurčitým právním pojemem obsaženým v hypotéze nebo dispozici této právní normy. Veřejná správa má povinnost interpretace neurčitého právního pojmu, tj. vymezit obsah takového pojmu v konkrétní věci. Správní orgán má povinnost (alespoň rámcově) vymezit neurčitý právní pojem, a to při aplikaci konkrétní skutkové podstaty – s ohledem na další okolnosti případu, tedy musí objasnit, zda lze konkrétní věc podřadit do kategorie neurčitého právního pojmu

---

¹²¹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 55-56. ISBN 978-80-7400-820-7.

¹²² HLOUCH, Lukáš. *Teorie a realita právní interpretace*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, str. 59. ISBN 978-80-7380-303-2.

¹²³ K tomu srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, sp. zn.. 2 As 11/2003-164.

¹²⁴ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 56. ISBN 978-80-7400-820-7.

¹²⁵ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 48. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹²⁶ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 44. ISBN 978-80-261-0707-1.

podle obsahu, který správní orgán vyložil. Správní orgán je při interpretaci neurčitého právního pojmu vázán např.:¹²⁷

- rozhodnutím vyššího správního orgánu a soudu (kasační závaznost),
- vnitřním předpisem vyššího správního úřadu,
- správní praxí ustáleného charakteru.¹²⁸

Neurčitý právní pojem je pojmem specifickým a vyznačuje se různým stupněm jednoznačnosti. Literatura na základě toho literatura rozlišuje pojmy s absolutní určitostí (např. číslovky) a s částečnou určitostí (vymezení toho, co je to hluk, tma). Často je neurčitý právní pojem tvořen více slovy, pro které je charakteristický nezřetelný a mnohoznačný význam (např. důvody zvláštního zřetele hodné).¹²⁹

Veřejný zájem se nejčastěji vyskytuje v oblasti správního práva (režim správního uvážení). Obsah neurčitého právního pojmu je určen jeho interpretací a aplikací v konkrétním případě.¹³⁰ Podle autora práce stojí za zmínku, že neurčitost právních pojmů je možné odstranit legálním výkladem – definicí.¹³¹ Např. zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, definuje v ustanovení § 5 odst. 7, co se rozumí dobou nočního klidu a uvádí, že se jedná o dobu mezi dvacátou druhou až šestou hodinou.¹³²

J. Hoetzel uvádí, že: „veřejný zájem je dán, podniká-li se dílo za tím účelem, aby bylo vyhověno životním potřebám nějakého širšího celku, státního, územního, sociálního a jiného.“¹³³

---

¹²⁷ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 56. ISBN 978-80-7400-820-7.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 151. ISBN 978-80-7598-564-4.

¹³⁰ KALNÝ, M. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*: první vydání. Plzeň: ZČU, 2017, str. 44. ISBN: 978-80- 261-0707-1.

¹³¹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021, str. 56. ISBN 978-80-7400-820-7.

¹³² Ustanovení § 5 odst. 7 zákona č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³³ WEYR, František, HOETZEL Jiří, ed. *Slovník veřejného práva československého*. Brno: Rovnost, 1948, str. 493.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu vymezil neurčité právní pojmy jako soubor jevů nebo skutečností: „*kteře nelze s úspěchem zcela přesně právně definovat. Jeho obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmiňován časem a místem aplikace normy.*“¹³⁴

9.4. Politický, sociální a ekonomický pohled

Podle M. Kalného by ve společnosti měla probíhat diskuse o tom, co je veřejným zájem, resp. co by jím být mělo. Jedná se o výsledek sociálního a politického procesu. Negativa při vymezení veřejného zájmu, stanovení toho co pod něj spadá, představují jeho neurčitost a nejednoznačnost. Pozitivem naproti tomu je, že tento neurčitý pojem může vést k širším veřejným diskusím.¹³⁵

L. Valeš uvádí, že pojem veřejného zájmu je možné vymezit na základě ideologického klíče. Politické strany zaměřené na levicově orientované voliče budou mít snahu tento pojem vykládat extenzivně, tomu budou odpovídat i výdaje plynoucí z veřejných rozpočtů. Naopak Zastánci liberalismu a strany obdobného myšlenkového proudu budou pojem veřejného zájmu vykládat restriktivně, a to s ohledem na pozici individua ve společnosti včetně jeho zájmů.¹³⁶

Dosah lidské svobody, vztah jedince a společnosti, společenská smlouva byly předmětem diskuse osvícenství a staly se předobrazem liberalismu (od J. Locka až ke Kantovi). V koncepci liberalismu je člověk svobodný, má možnost se rozvíjet, soutěžit s jinými jedinci, musí však respektovat práva druhých. Liberální stát je odvozený od přirozenosti individua, kterou musí respektovat.¹³⁷

Existují i jedinci zastávající názory, že veřejný zájem je fikcí, tedy neexistujícím pojmem. Podle nich je i reflexe veřejného zájmu v teorii nadbytečná, protože se jedná o fikci. Aktivity státu a správních orgánů jsou podle takovýchto jedinců zcela zbytečné. Podle ekonomů je veřejný zájem souborem rivality

---

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, sp. zn.. 2 As 11/2003-164.

¹³⁵ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 47. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹³⁶ VALEŠ, Lukáš. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, str. 25. ISBN 80-7380-010-1.

¹³⁷ BLECHA, Ivan. *Filosofie*. 4. opr. a rozš. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002, str. 171-172. ISBN 80-7182-147-0.

soukromých zájmů, a tedy neexistuje. M. Kalný uvádí, že se jedná o liché myšlenky.¹³⁸ S výše uvedeným názorem M. Kalného lze souhlasit. Např. k čemu by pak byly soukromá vozidla, pokud by neexistovaly veřejné komunikace,¹³⁹ kam by ta došla a kudy?

---

¹³⁸ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 47. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹³⁹ Tamtéž

10. Státní a veřejný zájem

Stát lze charakterizovat jako politickou instituci s regulativní mocí v rámci společnosti uvnitř konkrétní země. Stát disponuje mechanismem – organizačně technologickým aparátem, který plní základní funkce státu, které mají dopad na celou společnost, na veškeré obyvatelstvo, tudíž jsou vykonávány ve veřejném zájmu. Pojem veřejný či společný zájem se řadí k obecné kategorii, jejíž komplexní definice není možná.¹⁴⁰

Lidská společnost, resp. organizace společnosti v souhrnu tvoří stát; organizaci; který usiluje o své zachování. K tomu, aby mohl stát existovat plní řadu základní a nezastupitelných funkcí pro své občany. Stát tak disponuje nejen právy, ale i povinnostmi vůči občanům. Má chránit občany, sebe a také výkon základních funkcí bez poruch. Jedním z významných principů uplatňovaných v ústavním právu je tzv. princip ochrany státního a veřejného zájmu. Uvedený princip se projevuje v obrovském množství právních norem. Význam je dle J. Wintra takový, že stát má povinnost ochrany:¹⁴¹

- výkonu státních funkcí,
- bezpečnosti státu,
- řádného a nepřetržitého zabezpečování veřejných služeb,
- přírodní a kulturní fondu země (bohatství).

10.1. Veřejný zájem a mimořádné stavy

J. Wintr zařazuje pod státní a veřejný zájem i problematiku mimořádných stavů. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ÚZB) obsahuje obecnou úpravu související se zajištěním bezpečnosti státu.¹⁴² ÚZB stanovuje jednak nástroje ochrany (čl. 1, 3 a 4) a jednak se věnuje mimořádným stavům a způsobu jejich vyhlášení (čl. 2, 5-8, 10-12).¹⁴³

---

¹⁴⁰ KLÍMA, Karel. *Státověda*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, str. 33. ISBN 978-80-7380-296-7.

¹⁴¹ WINTR, Jan. *Principy českého ústavního práva*. 6. vydání. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023, str. 236. ISBN 978-80-7380-911-9.

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ Tamtéž.

Čl. 2 odst. 1 ÚZB stanoví: „*je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy České republiky nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace.*“ Konkrétně se jedná o:¹⁴⁴

- nouzový stav,
- stav ohrožení státu,
- válečný stav.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen KŘ) upravuje další mimořádný stav. Podle ustanovení § 3 se jedná o stav nebezpečí, který je vyhlášován hejtmanem kraje, a to v případě, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Doba trvání stavu nebezpečí je maximálně 30 dnů, vyhláší se pro celé území kraje nebo pro jeho část.¹⁴⁵

---

¹⁴⁴ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

¹⁴⁵ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů.

11. Veřejný zájem v českém právním řádu

V této kapitole autor příkladmo vymezí vybrané oblasti české právní úpravy (mnohdy i ty méně obvyklé), které obsahují pojem veřejný zájem. Právní normy autor seřadí sestupně od těch s nejvyšší právní silou. Je třeba poznamenat, že se nejedná o úplný výčet, jelikož je pojem veřejného zájmu hojně obsažen v české právní úpravě.

11.1. Ústavně právní aspekty veřejného zájmu

Veřejný zájem a jeho vymezení je značně problematické, a to jak v rovině doktrinální, tak i v rámci aplikace práva soudy. Ústavní úprava v žádném ustanovení nedefinuje, co je veřejným zájmem či jaké zájmy lze s ohledem na jejich povahu považovat za zájmy veřejné.¹⁴⁶

Veřejný zájem se v ústavním pořádku vyskytuje velmi zřídka. Ústava České republiky (dále jen „Ústava“) obsahuje pojem veřejného zájmu pouze v jediném ustanovení. Konkrétně se jedná o článek 30 odst. 1 Ústavy, který stanoví, že: „*Pro vyšetření věci veřejného zájmu může Poslanecká sněmovna zřídit vyšetřovací komisi, navrhne-li to nejméně pětina poslanců.*“¹⁴⁷

Článek 30 odst. 2 Ústavy stanoví, že: „*Řízení před komisí upraví zákon.*“¹⁴⁸ Vyšetřovací komise má zvláštní postavení. Jako instituce je svou povahou ústavním orgánem. Co spadá pod pojem věci veřejného zájmu, je plně v gesci Poslanecké sněmovny. Záleží tedy zcela na diskrečním uvážení Poslanecké sněmovny, co podřadí pod pojem veřejného zájmu.¹⁴⁹ Ke zřízení vyšetřovací komise je třeba návrhu alespoň 40 poslanců. Ke zřízení vyšetřovací komise přijímá Poslanecká sněmovna usnesení podle čl. 39 odst. 2 Ústavy.¹⁵⁰

---

¹⁴⁶ PETRŮV, Helena. *Ústavněprávní aspekty posuzování existence veřejného zájmu*. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica 2. 2010. ISSN: 0323-0619. Online. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/849/Iurid_2_2010_05_petruv.pdf. [citováno 2024.03.11].

¹⁴⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁸ Tamtéž. Jedná se o zákon č. 90/1995 Sb., zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁹ Např. došlo ke zřízení vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě. Vyšetřovací komise byla zřízena usnesením Poslanecké sněmovny dne 21. dubna 2020 na 98. schůzi. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=8400&o=8>. [citováno 2024.02.12].

¹⁵⁰ KLÍMA, Karel. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 293. ISBN 978-80-7380-140-3.

Podle K. Klímy je věc veřejného zájmu pojmem, který nelze definovat uzavřeným výčtem, např. s ohledem na skutkový děj událostí, vybrané činnosti, chování a osob a svědectví.¹⁵¹ Autor zastává shodný názor jako K. Klíma. Není možné definovat věc veřejného zájmu taxativním výčtem, protože pod uvedený pojem je možné v různé době, čase, místu a společnosti zahrnout mnohdy něco jiného. Působnost vyšetřovací komise by taxativní výčet toho, co je věcí veřejného zájmu, mohl značně omezit. Na druhou stranu je vhodné zmínit i to, že vyšetřovací komise má nyní de facto působnost zcela neomezenou. Záleží pouze na Poslanecké sněmovně, pokud ta bude disponovat potřebnou většinou, zda v dané věci shledá veřejný zájem a zřídí vyšetřovací komisi.¹⁵² Pro závěry vyšetřovací komise není předepsaná žádná forma. Zpravidla komise sestaví závěrečnou zprávu, o které rozhodne Poslanecká sněmovna usnesením.¹⁵³

Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“) obsahuje pojem veřejný zájem v čl. 11. Jedná se o oblast upravující vlastnické právo. Čl. 11 odst. 2 Listiny uvádí, že: „*Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob.*“¹⁵⁴ V tomto článku došlo k vytvoření prostoru, jenž má zákonodárce k tomu, aby stanovil majetek, který může být ve výlučném vlastnictví pouze určitých vybraných subjektů.¹⁵⁵ Např. podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, je nerostné bohatství ve vlastnictví státu a tvoří ho ložiska vyhrazených nerostů, jejichž výčet je úplný.¹⁵⁶ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích stanoví, že: „*Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát. Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí, a vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí. Vlastníkem účelových komunikací*

---

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Jednací řád vyšetřovací komise je součástí přílohy č. 1 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

¹⁵³ SLÁDEČEK, Vladimír. MIKULE, Vladimír. SYLLOVÁ, Jindřiška. Ústava České republiky. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 242. ISBN 978-80-7179-869-9.

¹⁵⁴ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

¹⁵⁵ Komentář k čl. 11. odst. 2. W A G N E R O V Á, Eliška a kol. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO2_1993CZ. Online. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Paywall. [citováno 2024.3.13].

¹⁵⁶ Ustanovení § 5 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů.

je právnická nebo fyzická osoba.¹⁵⁷ Listina umožňuje veřejné moci tzv. exkluzivitu ve vztahu k tomu, co může vlastnit. Listina však také zákonodárci stanoví podmiňující důvody.¹⁵⁸

Čl. 11 odst. 3 Listiny uvádí, že: „*Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy.*“¹⁵⁹ To znamená, že výkonem vlastnického práva by se nemělo zasahovat do práv konkrétních jednotlivců, resp. neměla by jim vzniknout újma na právech.¹⁶⁰

Z čl. 11 odst. 4 Listiny vyplývá, že vlastnictví není nedotknutelné, lze hovořit o tzv. relativizaci vlastnictví. Za splnění určitých ústavních podmínek a účelu je možné odnětí nebo omezení vlastnického práva.¹⁶¹ Konkrétně Listina uvádí, že: „*Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.*“¹⁶²

Podle autora lze tedy konstatovat, že Listina dělí zájmy do dvou kategorií. První kategorii představuje veřejný zájem, druhá kategorie je pak reprezentována zájmem obecným. Kritéria, která od sebe oba pojmy odlišují, Listina neobsahuje. Ani jiná platná právní úprava výslovně nedefinuje pojem veřejný zájem.¹⁶³

11.2. Evropská úmluva o ochraně základních lidských práv a svobod

Článek 6. odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod uvádí, že v případě existence právního sporu musí být tento projednán

---

¹⁵⁷ Ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁸ KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 4., rozš. vyd. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, str. 299. ISBN 978-80-7380-261-5.

¹⁵⁹ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

¹⁶⁰ PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státověda*. Student (Leges). Praha: Leges, 2011, str. 544. ISBN 978-80-87212-90-5.

¹⁶¹ PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státověda*. Student (Leges). Praha: Leges, 2011, str. 545. ISBN 978-80-87212-90-5.

¹⁶² Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

¹⁶³ PETRŮV, Helena. *Ústavněprávní aspekty posuzování existence veřejného zájmu*. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica 2. 2010. ISSN: 0323-0619. Online. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/849/Iurid_2_2010_05_petruv.pdf. [citováno 2024.03.04].

veřejně.¹⁶⁴ Je zřejmé, že požadavek veřejného projednání je širším zájmem přesahujícím zájem účastníků v konkrétní věci. Autor má za to, že veřejné projednání věci je předpokladem vynesení spravedlivého rozhodnutí, které je tímto veřejným procesem garantované.

11.3. Zákon o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZOPK) deklaruje, že ochrana přírody a krajiny je ve společnosti hodnotou zcela jedinečnou. Ustanovení § 58 odst. 1 uvádí, že: „*Ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem. Každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.*“¹⁶⁵ Ochrana přírody a krajiny je podle autora zákonem považována za jednu z nejvýznamnějších hodnot mající celospolečenský význam.

11.4. Zákon o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen NZR) v ustanovení § 3 odst. 2 stanoví, která infrastruktura je ve veřejném zájmu. Jedná se o skladovací zařízení, produktovody a ropovody. Jde tedy o důležitou infrastrukturu pro společnost jako celek a také pro stát.¹⁶⁶

11.5. Zákon o obcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OZ) v ustanovení § 2 odst. 2 stanoví, že: „*Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.*“ Lze shrnout, že uvedené ustanovení je konstruované jako teleologická norma. Činnost obce by měla respektovat nejen lokální zájem, nýbrž i zájem širší – veřejný.

---

¹⁶⁴ Čl. 6. odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně základních lidských práv a svobod.

¹⁶⁵ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁶ Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zájem je obecný a měl by být i obecně prospěšný pro lidské společenství. Stanovit, to, kdy se jedná o veřejný zájem občanský a kdy se jedná o zájem, který je v rozporu se zájmy společenství, není jednoduché. Vždy je nutné porovnat hodnoty konkrétních zájmů stojících proti sobě. Např. se jedná o případy týkající se územního plánování, umístění stavby s celostátním významem atp. Jde o to poměřit, který zájem převáží. Může převážet i širší zájem veřejný nad zájmem obce.¹⁶⁷

11.6. Zákon o krajích

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen KZ) uvádí v ustanovení § 2 odst. 3, že: „*kraj při výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti chrání veřejný zájem.*“¹⁶⁸ Výše uvedené ustanovení s proklamativním charakterem má za účel především to, aby kraj nechránil pouze zájmy své, svých občanů, ale také zájmy obecnějšího charakteru, tedy i občanů jiných veřejnoprávních korporací, popřípadě i státu.¹⁶⁹

11.7. Zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen EZ) v ustanovení § 2 odst. 2), písm. a), b) vyplývá, že stavby sloužící k přenosu, distribuci a výrobě elektrické energie, plynu včetně souvisejících činností vztahujících se k elektroenergetice a plynárenství se zřizují a jsou provozovány ve veřejném zájmu.¹⁷⁰

---

¹⁶⁷ K O P E C K Ý, Martin., PRŮCHA, Petr, HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan. *Zákon o obcích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO128_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Paywall. [citováno 2024.3.18].

¹⁶⁸ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁹ C O G A N, Rudolf. *Zákon o krajích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO129_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Paywall. [citováno 2024.03.18].

¹⁷⁰ Zákon č. 458/2000 Sb., zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů.

11.8. Zákon o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech

Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen LZ) upravuje veřejný zájem v ustanovení § 33 odst. 1, a to v souvislosti ve vztahu k vlastnickému právu, resp. k jeho omezení. Z ustanovení LZ vyplývá, že vlastnická práva k nemovitosti mohou být omezena, případně je možné i vyvlastnění nemovitosti, a to pouze ve veřejném zájmu. Zákon uvádí taxativní důvody veřejného zájmu, musí se jednat o: „*Zájem na vyhledávání a využití zdroje k léčebným účelům a zájem na ochraně zdrojů v zájmu zachování jejich kvalitativních a kvantitativních vlastností a zdravotní nezávadnosti.*“¹⁷¹ Podle autora se jedná o úpravu zcela srozumitelnou, přesnou, která zasahuje do práv jednotlivců pouze ve značně omezených věcech.

11.9. Správní řád

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘ) obsahuje pojem veřejného zájmu na řadě míst (ve více jak dvou desítkách paragrafů). Prvotně je pojem veřejného zájmu uveden na začátku textu zákona (úvodní ustanovení) upravujícího základní zásady. Jedná se např. o:¹⁷²

- ustanovení § 2 odst. 4 ve spojení s § 177 (výsledné řešení musí respektovat veřejný zájem, tato zásada se použije, i když zvláštní zákon stanoví, že se neaplikuje správní řád),
- ustanovení § 38 (nahlížení do spisu),
- ustanovení § 50 odst. 3 (rozhodnutí musí být učiněné s ohledem na veřejný zájem),
- ustanovení § 64 odst. 3 (možnost přerušení řízení na návrh účastníka, kdy nesmí dojít k ohrožení ani porušení veřejného zájmu),

---

¹⁷¹ Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

- ustanovení § 85 odst. 2, písm. a), b) a c) ve spojení s odst. 3 (vyloučení odkladného účinku odvolání, nesmí však vzniknout újma jiným účastníkům),
- ustanovení § 89 odst. 2 (přezkum správního rozhodnutí v rozsahu podaných námitek).

11.10. Stavební zákon

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SZ) uvádí v ustanovení § 38 odst. 4 oblasti, které jsou v rámci územního plánování a souvisejících cílů chráněny. Řadí se sem např. významného hodnoty z přírodního, kulturního, civilizačního a archeologického fondu.¹⁷³

SZ dále v ustanovení § 35 odst. 5 uvádí, že v rámci územního plánování mají příslušné orgány povinnost koordinace a konkretizace ochrany veřejných zájmů ve smyslu SZ a jiných právních předpisů.¹⁷⁴

Podle autora práce je na tomto místě důležité poukázat především na ochranu důležitých výše uvedených hodnot. Autor považuje za jednu z nejdůležitějších hodnot ochranu kulturního dědictví, protože ji považuje za doklad vývoje společnosti v historických epochách. Kulturní dědictví by se dle autora mělo uchovat pro budoucí generace.¹⁷⁵ Lze odkázat na náleží Ústavního soudu I. ÚS 35/94 (blíže v kap. 13.1.1.), ze kterého vyplývá, že ochrana kulturních památek je ve veřejném zájmu.¹⁷⁶

11.10.1. Etatismus a Liberalismus

Přístupy k ochraně kulturních hodnot jsou dle literatury dva. Etatismus vycházející z francouzské revoluce je v současnosti dominantním, a to zejména v evropském prostoru. Stát v tomto pojetí usiluje o zpřístupnění kulturních statků

¹⁷³ Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁴ Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁵ Ochrana kulturního dědictví je upravena speciálním zákonem. Jedná se o zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I. ÚS 35/94

všem občanům bez rozdílu, podporuje ochranu kulturních dědictví a podílí se finančně na kulturní tvorbě.¹⁷⁷

V liberalistické koncepci se kulturní dědictví považuje za ekonomický a socioekonomický zdroj rozvíjející společnost. Oblast kultury není státem preferovaná a je brána pouze jako jedna z oblastí života a přístup ke kultuře je věcí každého jednotlivce.¹⁷⁸

---

¹⁷⁷ RIEDLBAUCH, Václav (ed.). *Ekonomické aspekty využití kreativní kultury v animaci hmotných památek: případová monografie k uplatnění zahraničních zkušeností v české kulturní praxi*. Praha: Oeconomica, 2011, str. 4. ISBN 978-80-245-1840-4.

¹⁷⁸ RIEDLBAUCH, Václav (ed.). *Ekonomické aspekty využití kreativní kultury v animaci hmotných památek: případová monografie k uplatnění zahraničních zkušeností v české kulturní praxi*. Praha: Oeconomica, 2011, str. 5. ISBN 978-80-245-1840-4.

12. Typy právní kultury

Právní kultura se dělí podle významu do dvou kategorií. Právní kultura tvoří součást lidské kultury, je odrazem stupně vývoje společnosti – civilizace. Stupeň vyspělosti právní kultury závisí na:¹⁷⁹

- tvorbě práva,
- interpretaci práva,
- aplikaci práva.

Právní kultura je však také charakteristická způsobem tvorby, interpretací a aplikací právních pravidel a v souhrnu tvoří právní systém, který odráží i tradice typické pro konkrétní společnost. Z toho také vychází distinkce legality na právní stát a doktrínu rule of law. Podle výše uvedeného se pak typy právní kultury dělí na kontinentální, angloamerický systém práva.¹⁸⁰

12.1. Angloamerická právní kultura

Tato právní kultura vznikla na území dnešní Anglie, původně se nazýval tento systém práva (právní kultury) jako common law, to však není zcela přesné, protože se jedná pouze o část systému práva.¹⁸¹

Pro angloamerický systém práva je typické, že se jedná o systém s majoritní rolí práva soudů. Soudce má v systému výsadní postavení, neboť právo nejen nalézá, ale také ho sám tvoří.¹⁸² Rozhodnutí soudu je obecně závazné, nepůsobí tedy pouze inter partes. Takové precedenční rozhodnutí soudu se považuje za obecnou právní normu.¹⁸³ I zde však existují i další prameny práva, např. zákonné právo.¹⁸⁴ Právo vytvořené soudní mocí se řadí k nejdůležitějším pramenům práva v angloamerické právní kultuře. Právo soudů vytváří speciální

---

¹⁷⁹ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 103.

¹⁸⁰ Tamtéž.

¹⁸¹ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 94. ISBN 80-71-79-028-1.

¹⁸² KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 95. ISBN 80-71-79-028-1.

¹⁸³ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 133. ISBN 80-71-79-028-1.

¹⁸⁴ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 95. ISBN 80-71-79-028-1.

soudní orgány, což ho odlišuje od zákonného práva v psané podobě, které vytváří zákonodárny sbor parlamentu.¹⁸⁵

I common law užívá pojmu veřejného zájmu, odpovídá mu pojem public interest, který se vyskytuje v precedentním systému právní tvorby.¹⁸⁶ Veřejný zájem v angloamerickém pojetí systému práva vyháží z římského práva. Oblasti práva, které neuspokojovaly v římském právu, potažmo v common law pouze soukromé zájmy občanů, nýbrž kladly důraz na tzv. veřejné blaho, se dnes označují jako oblasti public interests.¹⁸⁷

12.2. Kontinentální systém práva

Na formování kontinentální systému práva mělo vliv především římské právo. Za typický pramen práva se v tomto systému považuje zákon. Právní úprava je často kodifikovaná ve formě velkých celků, tzv. kodexů.¹⁸⁸

Na evropském kontinentu se pojem veřejného zájmu formoval jako vztah státu a jeho souvisejících zásahů a opatření, kdy stát je považován za garanta a správce takového zájmu. Pro kontinentální systém práva je charakteristická koncepce oddělených složek moci, což je neměnné od doby osvícenství. Moc zákonodárna a soudní je od sebe striktně oddělená. Z výše uvedené dichotomie státní moci vyplývá, že soudní moc v kontinentálním systému práva rozhoduje právní spory pouze v rámci stran řízení. Výsledné rozhodnutí tedy zavazuje pouze strany právního sporu a působí pouze tzv. inter partes. I přes to nastal v posledních letech názorový posun na to, zda může být rozhodnutí soudu závazné i pro obdobné případy v budoucnu. Lze shrnout, že soudní praxe vyšších soudů má sjednocující charakter, je zdrojem poznání práva a je uznávána jako pramen práva.¹⁸⁹

---

¹⁸⁵ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 133. ISBN 80-71-79-028-1.

¹⁸⁶ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 43. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹⁸⁷ KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017, str. 43. ISBN 978-80-261-0707-1.

¹⁸⁸ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 104. ISBN 978-80-7380-233-2.

¹⁸⁹ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. Str. 133. ISBN 80-7179-028-1.

12.2.1. Interpretace práva

K tomu, aby soudní moc mohla aplikovat právní předpisy v individuální věci, je třeba obsah konkrétního právního předpisu správně interpretovat. V. Knapp uvádí, že výklad přesahuje hranice právní vědy. Vykládat lze jakýkoliv výraz, tedy i ten neprávní. Interpretace právního předpisu se týká jeho sémantické stránky. V. Knapp k této problematice zmiňuje slavný Celsův citát:¹⁹⁰ „*Scire leges non hoc est verba earum tenere, sed vim ac potestatem*“¹⁹¹ „*Znát zákony neznamená znát jejich slova, ale pochopit jejich význam a působení.*“

Prvotně bylo cílem výkladu poznání, interpretace tak plnila kognitivní funkci. Poté toto teoretické pojetí ustoupilo do pozadí a ve smyslu pragmatismu byl účel interpretace pozměněn na vysvětlení nejasných zákonných ustanovení. Jednodušeji řečeno lze hovořit o vyjasnění významu určitého textu. Interpretace právního předpisu má dvojí funkci, a to kognitivní a explikativní. Kognitivní funkcí se rozumí poznání právní normy obsažené v právním předpise, tato funkce existuje vždy. Naopak explikativní funkce výkladu spočívá v tom, že interpretací by mělo dojít k objasnění nejasnosti právního předpisu subjektem, který výklad provádí. Interpretaci právního předpisu je přikládán různý význam, záleží na tom, který subjekt právní předpis interpretuje. Výsadní postavení v interpretaci má soud, neboť jeho výklad je závazný pro strany právního sporu a může se od jejich výkladu lišit.¹⁹²

---

¹⁹⁰ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 168. ISBN 80-71-79-028-1.

¹⁹¹ VEDRAL, Jiří. *Latinsko-český slovník právnický*. Praha: JTP - Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2002, str. 43. ISBN 80-86711-19-6.

¹⁹² KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 169. ISBN 80-71-79-028-1.

13. Veřejný zájem v české judikatuře

Veřejný zájem je pojem, který není právně definován. Legální definice dle autora není možná, protože by definice nikdy nemohla pokrýt celý obsah tohoto pojmu. Proto je autor toho názoru, že je nezbytné, aby soudy v konkrétním právním sporu výkladem pojem veřejný zájem blíže specifikovaly. Bude pak na každém soudu, zda k výkladu pojmu přistoupí extenzivně, nebo restriktivně.

Existence veřejného zájmu byla na území České republiky předpokladem pro realizaci vyvlastnění, při kterém stát zasahoval do práv vlastníků. Již základní zákon státní č. 142 z roku 1867 v čl. 5 odkazoval na jednotlivé zákony, které měly upravit vyvlastnění z pohledu možných případů a způsobů, tento je však explicitně neomezoval zájmem veřejným. Omezení na zájem veřejný vycházelo z ustanovení § 365 Všeobecného zákoníku občanského: „*žádá-li toho obecné dobro, musí každý člen státu, za přiměřenou náhradu i úplné vlastnictví věci odstoupiti.*“¹⁹³

Vztah veřejných a soukromých zájmů byl řešen již v rámci rozhodování Nejvyššího soudu první republiky. Soud považoval za nesporné, že postavení soukromých zájmů je nižší než zájmů veřejných. Veřejné zájmy lze diferenciovat hierarchicky podle jejich významu. Soud také dospěl v nálezu k tomu, že existence veřejného zájmu je dána také tím, jaký účel bude mít prováděné dílo. Jedná se zejména o to, zda účel díla bude mít dopad na životní potřeby celku s širším rozsahem (státním, územním, sociálním). V dalších nálezech soud dospěl k závěrům, že veřejný zájem není možné považovat za absolutní, resp. nemusí být zcela absolutní, protože takový zájem nemusí vůbec být. Případně, pokud je, tak se vyskytuje pouze výjimečně: „*Kdyby vyvlastnění bylo podmíněno absolutní nutností, byl by tím tento institut prakticky znehodnocen a soukromý zájem vlastníků by byl neúměrně povýšen nad zájem veřejný. Míněna je nutnost pouze relativní.*“¹⁹⁴

---

¹⁹³PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2., dopl. a podstatně rozš. vyd. Zákony s poznámkami (Linde). Praha: Linde, 2002, str. 126. ISBN 80-7201-391-2.

¹⁹⁴ Tamtéž.

13.1. Vybraná soudní rozhodnutí

V následujících soudních rozhodnutích autor demonstruje různá pojetí veřejného zájmu. Například se jedná o tato rozhodnutí soudu:

- náleží Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I. ÚS 35/94 (dále jen I. ÚS 35/94).
- náleží Ústavního soudu ČR ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94 (dále jen Pl. ÚS 4/94),
- náleží Ústavního soudu ČR ze dne 28. 3. 1996, sp. zn. I. ÚS 198/95 (dále jen I. ÚS 198/95),
- rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 2 As 11/2003-164 (dále jen 2 As 11/2003-164),
- rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 5 As 11/2003-66 (dále jen 5 As 11/2003-66).
- náleží Ústavního soudu ČR ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (dále jen Pl. ÚS 24/04),
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2008, sp. zn. 9 As 52/2007 – 76 (dále jen 9 As 52/2007 – 76).
- náleží Ústavního soudu ČR ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08 (dále jen Pl. ÚS 24/08),
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1857/2011 (dále jen 28 Cdo 1857/2011).

13.1.1. I. ÚS 35/94

V tomto nálezu Ústavní soud stanovil, že ochrana kulturních památek je pro společnost významnou hodnotou, která podléhá ochraně. Podle soudu se jedná o obecný zájem. Vlastník kulturní památky musí dodržovat čl. 11 odst. 3 Listiny. Vlastník nemůže zneužít výkon svého vlastnického práva. Další omezení, která

musí vlastník kulturní památky strpět, vychází ze zákona č. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.¹⁹⁵

Přístup k ochraně kulturních hodnot je dle literatury dvojitý. Etatismus vycházející z francouzské revoluce je v současnosti dominantním, a to zejména v evropském prostoru. Stát v tomto pojetí usiluje o zpřístupnění kulturních statků všem občanům bez rozdílu, podporuje ochranu kulturních dědictví a podílí se finančně na kulturní tvorbě.¹⁹⁶

13.1.2. Pl. ÚS 4/94

Rozhodnutí Ústavního soudu se týká použití důkazu anonymního svědka v rámci trestního řízení. Soud v rozhodnutí porovnával kolizi několika základních práv, a to práva obviněného na obhajobu a spravedlivý proces s nedotknutelností osoby svědka podle čl. 7 odst. 1 Listiny. Institut anonymního svědka podle ustanovení § 55 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním nepřiměřeně omezuje práva obviněného.¹⁹⁷

Rozhodnutí soudu je dle autora možné aplikovat i na problematiku veřejného zájmu, a to ve smyslu kolize základních práv a jejich vzájemného poměření.

Soud stanovil rozhodnutím tři základní kritéria, která musí být naplněna při kolizi základních práv a svobod – test proporcionality. Jedná se o test, který má tři kroky:¹⁹⁸

- 1) vhodnost,
- 2) potřebnost,
- 3) závažnost.

---

¹⁹⁵ PETRÍKOVÁ, Olga. *Legislativní analýza právních předpisů v oblasti památkové péče*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2013, str. 47. ISBN 978-80-7395-741-4.

¹⁹⁶ RIEDLBAUCH, Václav (ed.). *Ekonomické aspekty využití kreativní kultury v animaci hmotných památek: případová monografie k uplatnění zahraničních zkušeností v české kulturní praxi*. Praha: Oeconomica, 2011, str. 4. ISBN 978-80-245-1840-4.

¹⁹⁷ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94.

¹⁹⁸ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94.

V rámci prvního kritéria se posuzuje, zda je vůbec možné dosáhnout požadovaného cíle. V druhém kroku záleží na tom, zda může být požadovaný cíl splněn i jinak. Poslední krok spočívá v tom, že v rámci konfliktu práv a svobod proti sobě stojí protichůdné zájmy, které je nutné mezi sebou poměřit, jedná se o tzv. závažnost zájmů (kolidující zájmy). Soud uvedl, že v rámci priority jednoho z kolidujících práv je předpokladem konečného rozhodnutí minimalizace zásahu do kolidujících práv.¹⁹⁹

13.1.3. I. ÚS 198/95

Ústavní soud v tomto nálezu blíže rozvedl, že: „*ne každý kolektivní zájem lze označit za veřejný zájem*“. Veřejný zájem je zájem, který svým rozsahem pokrývá obecné či obecně prospěšné zájmy. Je zřejmé, že kolektivní zájmy určitých skupin nemusí být v souladu s obecnými zájmy, může zde tedy existovat stav rozporu. Není však rozhodující jak početná je skupina hájící zájmy v konkrétní věci. Pro určení toho, zda se jedná, nebo nejedná o veřejný zájem, je podstatné, zda se jedná o zájem obecně prospěšný, což musí být v rámci správního řízení náležitě prokázáno.²⁰⁰

13.1.4. 2 As 11/2003-164

Soud konstatoval, že pojem veřejného zájmu, jakožto právní pojmu s neurčitým významem, musí být v souladu s ostatními právními předpisy. Veřejný zájem je zájmem obecným či veřejně prospěšným, jinak řečeno, lze uvést, že je to zájem celospolečenský, který nemůže být v rozporu s platnými právními předpisy.²⁰¹

13.1.5. 5 As 11/2003-66

Nejvyšší správní soud se v předmětné věci zabýval veřejným zájmem a omezením vlastnického práva, v rámci vyvlastnění. Soud rozhodl, že veřejný

---

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 3. 1996, sp. zn. I. ÚS 198/95

²⁰¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 2 As 11/2003 - 164.

zájem je zájmem obecně prospěšným. Veřejný zájem nemůže být pouze zájmem státním, popřípadě se nejedná pouze o zájem institucí státu. Veřejný zájem může být představován i soukromým vlastnictvím. Soud uvedl, že: „*V moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. Neurčitý právní pojem, zde představovaný ‚veřejným zájmem‘ nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na posouzení v každém jednotlivém případě. Zákonodárce vytváří prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu toho kterého neurčitého právního pojmu, či nikoli. Ovšem naplnění obsahu neurčitého právního pojmu pak s sebou přináší povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení. Naproti tomu u správního uvážení je úvaha orientována na způsob užití právního následku. Zákon tedy poskytuje volný prostor k rozhodování v hranicích, které stanoví. Tento prostor bývá vyjádřen různě, např. alternativními možnostmi rozhodnutí s tím, že je na úvaze správního orgánu, jak s těmito možnostmi naloží. Úprava může být kombinována právě s použitím neurčitých pojmů, které zpravidla diskreční pravomoc omezují.*“²⁰²

13.1.6. Pl. ÚS 24/04

Toto rozhodnutí, označované jako (Jezy na Labi), prohlásilo veřejný zájem zákonem, autor považuje za zcela zásadní ve vztahu k problematice související s veřejným zájmem. Na Ústavní soud se obrátilo se svým návrhem 18 senátorů Senátu Parlamentu České republiky (dále jen "navrhovatelé") na zrušení ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů. Navrhovatelé byli toho názoru, že došlo k vybočení a překročení postavení Parlamentu České republiky, jakožto zákonodárce. Předmětné ustanovení zákona není dle navrhovatelů normativní povahy a nenavazuje ani na další normativní části zákona. Navrhovatelé také argumentovali tím, že předmětné ustanovení je výkladovým rozhodnutím o budoucí otázce v konkrétní věci. Parlament proklamoval, že konkrétní vodní cesta je veřejným zájmem. Došlo tedy k aplikaci a interpretaci neurčitého právního pojmu, což přísluší v konkrétní věci pouze

---

²⁰² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 5 As 11/2003-66.

správnímu orgánu, který k tomu disponuje diskreční pravomocí, anebo soudu. Byl tak narušen princip dělby moci.²⁰³

Ustanovení dle navrhovatelů porušovalo také garantované právo na soudní přezkum, a to z toho důvodu, že nebylo možné přezkoumat aplikaci neurčitého právního pojmu (veřejného zájmu) správním orgánem ve správním soudnictví. Otázku již vyřešil zákonodárce. Je třeba dodat, že právě obecné soudy mají pravomoc k přezkumu rozhodnutí orgánů spadající pod veřejnou moc, a to z hlediska zákonnosti.²⁰⁴

Podle soudu je jedním ze základních principů materiálního právního státu obecnost právní regulace, zákon by měl být svým charakterem obecný a neměl by se vztahovat na konkrétní věci, pak by se stal zákonem kazuistickým. Soud dále uvedl, že charakteristickým znakem zákona je obecnost obsahu. Dělbá státní moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní by v takovém případě postrádala smysl. Všeobecná a originární mocenská regulace náleží zákonodárné moci, od ní se odvozuje všeobecná mocenská regulace, ta náleží správě, která rozhoduje o individuálních věcech. Soudní moc rozhoduje právní spory individuální povahy, a to výlučně.²⁰⁵

Ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, uvádí, že rozvoj určité vodní cesty je ve veřejném zájmu. Předmětné ustanovení postrádá jeden z podstatných materiálních znaků právní normy (její obecnost) a upravuje zcela konkrétní věc. Podle soudu se v daném případě nemůže jednat o právní předpis, nýbrž jde de facto o individuální správní akt. Napadeným ustanovením je apriori vyloučena diskreční pravomoc správního orgánu, který nemůže zjišťovat existenci, nebo neexistenci veřejného zájmu konkrétní vodní cesty (jejího rozvoje a modernizace), neboť ten byl již deklarován zákonným ustanovením, to pokládá Ústavní soud za protiústavní.²⁰⁶

Z předmětného rozhodnutí dále vyplývá, že: *„veřejný zájem v konkrétní věci je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších*

---

²⁰³ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04.

²⁰⁴ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04.

²⁰⁵ Tamtéž.

²⁰⁶ Tamtéž.

partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek“. Veřejný zájem dle soudu není možné a priori stanovit, musí být stanoven vždy v konkrétním případě v rámci konkrétní otázky. Veřejný zájem je tedy dynamický jak v čase, tak i ve svém obsahu. Dále platí, že při vyvlastnění musí převažovat veřejný zájem nad zájmem soukromým. V rámci vyvlastňovacího řízení se vždy prokazuje existence veřejného zájmu.²⁰⁷

Autor zastává názor, že pokud by byl veřejný zájem proklamován explicitně zákonem, došlo by tím k nerovnováze v dělbě základních složek moci. Zákonnodárný sbor, který přijímá zákony, by tímto negativně zasáhl do výkonné moci, resp. do pravomocí veřejné správy. Případnou extenzi zákonodárné moci do výkonné moci shledává autor v právním státu jako nežádoucí. V případě legální definice veřejného zájmu, by neměl správní orgán prostor k uvážení, co je veřejným zájem. Pojem veřejného zájmu, jakožto neurčitého právního pojmu, má být vykládán v aplikační praxi správních orgánů. Správní orgány při jejich činnosti nemají být vázány zákonnou definicí veřejného zájmu, protože ta dle autora nemůže být nikdy vyčerpávající, všeobsahující. V případě právního sporu rozhodne soud o tom, co je veřejným zájem, což musí soud bez pochybností náležitě odůvodnit. V rámci kolize proti sobě stojících zájmů a základních práv a svobod je nezbytné, aby soud použil test proporcionality (veřejného zájmu).

13.1.7. 9 As 52/2007 – 76

Toto soudní rozhodnutí se také zabývá vztahem soukromých a veřejných zájmů. Soud uvedl, že: *„lze obecně konstatovat, že regulace soukromoprávních vztahů správními orgány je za účelem ochrany veřejného zájmu v některých případech nezbytná, a je proto běžně výslovně upravována v zákonech týkajících se činností, jejichž řádný chod je ve veřejném zájmu“.*²⁰⁸

13.1.8. Pl. ÚS 24/08

Nález soudu se týkal ústavnosti stanovení veřejného zájmu existujícího v konkrétní věci zákonem (zrušení zákona č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové

---

²⁰⁷ Tamtéž.

²⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2008, sp. zn. 9 As 52/2007 – 76.

a přistávací dráhy 06R-24L letiště Praha Ruzyně) a navázal na předešlé soudní rozhodnutí Pl. ÚS 24/04. Soud setrval i v této věci na svém předešlém odůvodnění a není podle něj možné předem stanovit veřejný zájem zákonem. V každé jednotlivé věci musí být porovnán veřejný zájem s ostatními zájmy. Z rozhodnutí musí být patrné, proč při střetu zájmů byla dána priorita konkrétnímu zájmu.²⁰⁹

13.1.9. 28 Cdo 1857/2011

V tomto sporu chtěla žalobkyně dosáhnout zřízení práva chůze a jízdy k pozemku, na kterém měla v úmyslu postavit rodinný dům. Právo mělo odpovídat právu věcného břemene, jeho zřízení by bylo k tíži žalovaných, kteří měli pozemek ve formě spoluvlastnictví. Soud dovolání odmítl a uvedl, že žalobkyně měla mít před plánovanou stavbou rodinného domu zajištěn přístup k pozemku, kde se měl dům nacházet, neboť to je předpokladem pro získání platného stavebního povolení ke stavbě. Soud však v kontextu této věci uvedl, že: *„Veřejný zájem je třeba zjišťovat pro každý konkrétní případ, přičemž je nutno jej chápat jako zájem, který by bylo možno označit za obecně prospěšný. Proto ve veřejném zájmu je například zřízení nezbytného přístupu ke stavbě zbudované na základě stavebního povolení, neboť zájem společnosti je nepochybně i vytvoření podmínek vlastníkům nemovitostí pro výkon jejich práv a povinností. Jinak tomu ovšem je v případě situace vzniklé v posuzované věci, tedy pokud jde o požadavek zřízení věcného břemene na pozemku ve vlastnictví osob žalovaných z důvodu zájmu žalující strany zřídit na pozemku v jejím vlastnictví stavbu (rodinný dům). Zohlednit je tu třeba především skutečnost, že výstavba rodinného domu je soukromým zájmem žalobkyně a nejedná se tedy o stavbu obecně prospěšnou, aby tak mohly být naplněny podmínky pro nucené omezení vlastnického práva žalovaných.“*²¹⁰

13.1.10. Shrnutí

Za nejdůležitější poznatky vztahující se k pojmu veřejného zájmu vyplývající z vybraných judikátů českých soudů autor považuje následující:

- panuje shoda na tom, že pojem veřejného zájmu není možné přesně legálně definovat, jedná se o neurčitý právní pojem,

²⁰⁹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08.

²¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1857/2011.

- obsah veřejného zájmu je dynamický, mění se v čase, místě i ve společnosti,
- z hlediska dělby moci nemá zákonodárce apriori určit v právním předpisu, co přesně se považuje za veřejný zájem, odporovalo by to obecnosti právního předpisu, právnímu státu,
- výklad veřejného zájmu je svěřen na prvním místě správním orgánům, následně interpretace pojmu veřejného zájmu v konkrétní právní věci náleží soudní moci.

14. Veřejný zájem v zahraniční judikatuře

Zahraníční judikatura se v několika esenciálních rozhodnutích zabývá pojmem veřejného zájmu. Níže autor uvádí vybraná klíčová rozhodnutí související s veřejným zájmem. Je třeba podotknout, že se jedná o rozhodnutí, která se váží vždy k individuálnímu případu. Autor má za to, že je možné závěry z těchto rozhodnutí zobecnit. Jde tedy o řešení konkrétních kazuistik použitelných pro obdobné případy v budoucnosti.

14.1. Cassis de Dijon

Toto zásadní rozhodnutí Evropského soudního dvora se zabývalo opatřeními s rovnocennými účinky množstevního omezení dovozu. Podstatou sporu se stala podkategorie tzv. překážek souvisejících s volným pohybem zboží vyplývajících z nedostatečné harmonizace právních předpisů vnitrostátního práva. Rozhodnutí je postavené na nepřímých omezeních, kdy došlo ke stanovení omezujících podmínek vzhledu nebo obalů výrobků, které podléhaly dovozu.²¹¹

Evropský soudní dvůr potvrdil, že neexistuje uzavřený výčet důvodů, které mohou být uplatněny ve veřejném zájmu. Stejný právní názor zastává i Evropský soud pro lidská práva. Je na zákonodárci, jaká opatření při provádění sociálních a hospodářských politik jsou učiněna ve veřejném zájmu. Limitu představuje neexistence dostatečného úsudku zákonodárského sboru založeného na racionálním podkladu.²¹²

Soudní dvůr v rozsudku Cassis de Dijon vytvořil pravidlo rozumu (tzv. první Cassis de Dijon princip) spočívající v tom, že členské státy mají oprávnění stanovit a vymezit omezující podmínky obchodu. Smí se však jednat pouze o zásahy sloužící ke splnění požadavků mandatorního charakteru. Jednotlivé státy musí doložit, že taková opatření jsou oprávněná a přiměřená dle pravidla rozumu.²¹³

---

²¹¹ TOMÁŠEK, Michal; TÝČ, Vladimír; PETRLÍK, David; MALENOVSKÝ, Jiří; PELIKÁNOVÁ, Irena et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021, str. 241. ISBN 978-80-7502-491-6.

²¹² JEDLIČKOVÁ, Bohdana. EPRAVO.CZ. *Pojem veřejného zájmu v mezinárodní praxi*. Online. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html>. [citováno 2024.03.15].

²¹³ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda. *Evropské právo 2: jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, str. 27. ISBN 978-80-7357-949-4.

Druhý princip vycházející z rozsudku se označuje jako princip vzájemného uznání. K tomu soud uvedl, že: „*Výrobky vyrobené v souladu s legislativou jednoho členského státu, musí být vpuštěny do dalších členských států, jejichž národní regulativy se neuplatní.*“²¹⁴

14.2. Sporrong, Lönnroth proti Švédsku

ESLP ve věci Sporrong, Lönnroth proti Švédsku byl vydán individuální zákaz stavebních prací (individuální právní akt) ve spojení s rozhodnutím o vyvlastnění. ESLP rozhodnul, že opatření učiněné ve veřejném zájmu nemusí být ku prospěchu většiny jako celku.²¹⁵

14.3. James a jiní proti Spojenému království

V této věci Evropský soud pro lidská práva (dále jen ESLP) stanovil, že také opatření, které upřednostňuje práva jednotlivců, je v souladu s veřejným zájmem. Právní spor spočíval v tom, že přijetím opatření byla dána možnost nájemcům, aby si za určitých podmínek vykoupili za nižší než tržní cenu nemovitosti v žádaných částech Londýna. Žadatelé tak přišli o velkou část svých příjmů. Podle soudu mělo vést opatření k vytvoření sociální spravedlnosti na poli bydlení. Opatření zvýhodňovalo pouze jednotlivce, i tak soud shledal v uvedené věci veřejný zájem, byť dle autora došlo k preferenci určité omezené a úzké skupiny obyvatelstva na úkor širší komunity.²¹⁶

Komentářová literatura Listiny základních práv a svobod vymezuje pojem veřejný zájem s odkazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, který opakovaně zastává názor, že na jedné straně Úmluva o ochraně lidských práv

---

²¹⁴ STEHLÍK, Václav; HAMULÁK, Ondrej a PETR, Michal. *Praktikum práva Evropské unie: vnitřní trh: teoretické základy, judikatura, praktické příklady*. Student (Leges). Praha: Leges, 2011, str. 61. ISBN 978-80-87576-09-0.

²¹⁵ JEDLIČKOVÁ, Bohdana. EPRAVO.CZ. *Pojem veřejného zájmu v mezinárodní praxi*. Online. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html>. [citováno 2024.03.05].

²¹⁶ BERGER, Vincent. *Judikatura Evropského soudu pro lidská práva*. Praha: IFEC, 2003, str. 601. ISBN 80-86412-23-7.

a základních svobod v souhrnu klade požadavek na rovnováhu mezi zájmy širšího společenství komunity (zájem veřejný), na druhé straně pak stojí práva jednotlivců (zájem soukromý). Autoři komentáře odkazují na klíčové soudní rozhodnutí z roku 1982, ve věci James a jiní proti Spojenému království: „*Pojem veřejný zájem je nevyhnutelně rozsáhlý... Soud považuje za přirozené, že rámec volné úvahy ponechaný zákonodárci při uskutečňování sociální a hospodářské politiky by měl být široký, proto Soud bude respektovat zákonodárce v jeho představě, co je veřejný zájem, ledaže by jeho úsudek zjevně postrádal rozumný základ.*“²¹⁷

14.4. Mellacher a ostatní proti Rakousku

ESLP rozhodl v této věci o tom, že nedošlo k porušení práv majitelů bytů na možnost užívání majetku ve smyslu dispozice s vlastnictvím. Státy mají podle soudu značný prostor pro úpravu bytové politiky, což dává jednotlivým státům prostor ke zvážení jak upravit potřeby bytové politiky. Podle soudu nedošlo snížením výše nájmu zákonem k porušení práva. Jednalo se pouze o opatření regulující dispozici s majetkem v souladu s obecným zájmem.²¹⁸

Zákon umožnil méně majetným obyvatelům přístup k nájemnímu bydlení, když tento pro ně stanovil přijatelné (regulované) ceny – dle soudu rozumné ceny. Soud výslovně označil úpravu cen zákonem za veřejný zájem.²¹⁹

14.5. Chassagnou a ostatní proti Francii

Ve věci Chassagnou a ostatní proti Francii bylo podstatou sporu řešeného u ESLP to, že byl přijat zákon, který ukládal vlastníkům nemovitostí obligatorně členství v honebních společnostech. Zároveň byla stanovena i povinnost povinného převodu výlučných práv k honitbě ve prospěch členů honební společnosti. Z toho vyplývá, že pouze osoby zabývající se lovem měly z uvedeného opatření

---

²¹⁷ PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2., dopl. a podstatně rozš. vyd. Zákony s poznámkami (Linde). Praha: Linde, 2002, str. 128. ISBN 80-7201-391-2.

²¹⁸ Rozsudek ESLP ze dne 19. 12. 1989, stížnost č. 10522/83; 11011/84; 11070/84.

²¹⁹ Tamtéž.

prospěch.²²⁰ Soud dovedl, že veřejným zájem je regulace chovu zvířat.²²¹ Podle soudu nedošlo k porušení práva svobody sdružovací. Omezení svobody sdružovací je možné, pokud to je v souladu s důvody veřejného zájmu.²²² Soud uvádí, že „Může se na občanova legálně požadovat, aby přistoupil ke sdružení, jehož účelem je sloužit veřejnému zájmu. Rozumná aplikace práva lovu, jak je upraveno zákonem z 10. července 1964, je důvodem veřejného zájmu navzdory tomu, že s přihlédnutím ke způsobu jeho provádění není v praxi tento zákon aplikován na celém státním území. Proto takto vnucený zásah do individuální svobody sdružovací není excesivním ve světle tohoto obecného zájmu.“²²³

14.6. Ian Edgar (Liverpool) Limited proti Velké Británii

V důsledku omezení trhu se zbraněmi (omezení prodeje určitých zbraní) došlo ke snížení zisku stěžovatele, což bylo základem jeho argumentace, protože došlo k zásahu do jeho podnikání. ESLP konstatoval, že omezení prodeje určitého typu zbraní je účinným opatřením ve veřejném zájmu. Stát má právo na realizaci kontroly a restriktci zbraňového průmyslu.²²⁴

14.7. Shrnutí

Zahraniční judikatura, obdobně jako ta česká akcentuje při zjištění, zda se jedná o veřejný zájem následující:

- vždy je potřeba mezi sebou poměřit jednotlivé zájmy, které stojí proti sobě v konfliktu,

---

²²⁰ Beck-online. *Rozhodnutí ESLP ve věci Chassagnou*. Online. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaydexzul5zwe4tfom&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search-facets>. Paywall. [citováno 2024.03.06].

²²¹ JEDLIČKOVÁ, Bohdana. EPRAVO.CZ. *Pojem veřejného zájmu v mezinárodní praxi*. Online. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html>. [citováno 2024.01.05].

²²² Beck-online. *Rozhodnutí ESLP ve věci Chassagnou*. Online. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaydexzul5zwe4tfom&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search-facets>. Paywall. [citováno 2024.02.06].

²²³ Beck-online. *Rozhodnutí ESLP ve věci Chassagnou*. Online. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaydexzul5zwe4tfom&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search-facets>. Paywall. [citováno 2024.03.06] a rozsudek ESLP ze dne 29. 4. 1999, (stížnosti č. 25088/94, 28331/95 a 28443/95).

²²⁴ Rozhodnutí ESLP ze dne 25. ledna 2000 (stížnost č. 37683/97).

- veřejný zájem musí být zjišťován v konkrétní věci,
- opatření sledující veřejný zájem musí být v souladu (s principy proporcionalita a nediskriminace, se zákonem),
- pokud je ve věci shledán veřejný zájem, musí ustoupit jiným soukromým zájmům.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

V této části autor práce podrobněji rozebere rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 01. 2016, sp. zn. 2 As 212/2015 – 27.

15. Rozbor soudního rozhodnutí

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu se týká problematiky veřejného zájmu ve vztahu k veřejné správě, k místnímu referendu a rozhodnutí zastupitelstva obce Tlustice. Autor považuje rozhodnutí za velmi inspirující pro řešení obdobných případů v budoucnu. Je třeba zmínit, že úprava místního referenda vychází ze zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví přesné podmínky včetně průběhu referenda.²²⁵

15.1. Skutkový stav věci

Předmět právního sporu se týkal toho, že zastupitelstvo obce Tlustice na svém zasedání potvrdilo změnu územního plánu obce, resp. se jednalo o návrh změny textové části územního plánu, který byl zastupitelstvem schválen. Územní plán vyčlenil území, které nemohlo být využité k zástavbě předem určenými typy budov. Jednalo se o zákaz stavby kafilerie, veterinárního asanačního ústavu, krematoria. V území nemělo být umožněno také pohřbívání zvířat ze zájmových chovů, a to včetně jejich následné kremace.²²⁶

Veřejná vyhláška obce oznámila, že návrh změny územního plánu bude projednán zastupitelstvem s tím, že do návrhu změny bude dostupný k nahlédnutí veřejnosti. Obec rovněž stanovila lhůtu, do které bylo možné podávat připomínky. Ve lhůtě adresoval stěžovatel obci své připomínky k předmětnému návrhu. Zaprvé stěžovatel poukazoval na to, že veřejné projednání návrhu neproběhlo v předem stanovený čas. Zadruhé stěžovatel namítal, že návrh změny územního plánu jde nad rámec územního plánu, jeho konkretizace omezuje stěžovatele, resp. jeho výkon vlastnického práva a plánovaný záměr s využitím pozemku, což bude mít neblahý vliv na jeho podnikatelskou činnost. Všechny námitky stěžovatele byly zamítnuté jako nedůvodné, řádně vypořádané.²²⁷

15.2. Argumentace stěžovatele

---

²²⁵ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů.

²²⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 01. 2016, sp. zn. 2 As 212/2015 – 27.

²²⁷ Tamtéž.

Stěžovatel se tedy rozhodl, že se v uvedeném právním sporu obrátí na soud, podal tedy návrh na zrušení změny územního plánu. Návrh stěžovatele vycházel z dříve uplatněných námitek. Stěžovatel měl vytvořen podnikatelský plán na vybudování budovy krematoria, které mělo být určena pro zvířata pocházející ze zájmových chovů. S tím však nesouhlasili obyvatelé obce. Z hlasování v místním referendu bylo patrné, že obyvatelé obce jsou proti tomu, aby se v katastrálním území obce uskutečnil záměr stěžovatele na vybudování provozovny krematoria. Stěžovatel, jakožto vlastník předmětného pozemku dále argumentoval v návrhu soudu tím, že bylo porušeno pravidlo legitimního očekávání. Stěžovatel trval na původním využití pozemku, které vycházelo z původního územního plánu.²²⁸

15.3. Krajský soud

Krajský soud se neztotožnil s námitkami stěžovatele, jeho návrh zamítnul. V odůvodnění soud odkázal na důležitost místního referenda, které má pro obec zavazující povahu a obec je tak oprávněna učinit příslušné kroky k provedení vůle občanů. Obec podle soudu měla povinnost zabránit provedení stavby provozovny krematoria. Soud dospěl k závěru, že jednání stěžovatele v rámci územního a stavebního řízení bylo zastřené. V prvotní fázi řízení měl stěžovatel stavební záměr ke stavbě prodejny stavebního materiálu, k čemuž získal příslušně povolení, poté však požádal o změnu záměru a chtěl postavit provozovnu krematoria. Soud uvedl, že existuje souvislost mezi záměrem stěžovatele na provedení záměru stavby na pozemku a změnou územního plánu realizovanou obcí. Na jedné straně došlo podle soudu ke střetu změny územního plánu, na druhé straně pak stál záměr stěžovatele na následnou realizaci provozovny krematoria (jeho tvrzené legitimní očekávání), původně neplánovanou. Soud dovodil, že šlo o předem plánovaný postup stěžovatele, pokud by tomu tak nebylo, podpořilo by to tvrzení stěžovatele ve vztahu k jeho legitimnímu očekávání, to by však takový záměr nesměl mít již před koupí pozemku (změna provedení záměru stavby). Soud v souvislosti s konfliktem zájmu obecního společenství se zájmem stěžovatele zdůraznil, že stěžovatel už před koupí pozemku disponoval informacemi od obce, kdy stanovisko obce k realizaci podnikatelského záměru stěžovatele bylo negativní.

---

²²⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 01. 2016, sp. zn. 2 As 212/2015 – 27.

Podle soudu tak neexistoval legitimní záměr stěžovatele ve vztahu k tehdy existujícímu a platnému územnímu plánu obce.²²⁹

15.3. Nejvyšší správní soud

Stěžovatel nesouhlasil s rozhodnutím krajského soudu, proto podal v předmětné věci kasační stížnost. Argumentace stěžovatele byla postavena na tom, že dle jeho názoru krajský soud nezohlednil při svém rozhodování veškeré rozhodné skutečnosti právního sporu. Stěžovatel svůj záměr o provedení plánované stavby krematoria konzultoval s příslušným stavebním úřadem, a to ještě před realizací koupě pozemku. Stěžovatel dále uvedl, že neformální stanovisko obce nemá vliv na legitimní očekávání stěžovatele, nelze tedy dle stěžovatele popřít legitimní očekávání. Dle stěžovatele je snadnější změnit stanovisko obce než územní plán obce. Stěžovatel také brojil v kasační stížnosti proti zkrácení svých práv – návrh změny územního plánu nebyl projednán veřejně.²³⁰

Nejvyšší správní soud k námitkám stěžovatele uvedl, že v rámci řízení o změně územního plánu se má poskytovat ve smyslu a v souladu se stavebním zákonem. Účelem veřejného projednání návrhu, je dle soudu:

- možnost seznámit s návrhem širšímu množství veřejnosti,
- náhled do projektové dokumentace,
- sběr námitek a připomínek.²³¹

Nejvyšší správní soud uvedl, že porušení principu veřejné projednání návrhu není možné zhojit možností vznést námitky a připomínky. K tomu však soud zároveň odkázal na předešlé rozhodnutí krajského soudu, se kterým se ztotožnil a uvedl: „*stěžovatelova práva by nebyla ani v případě porušení postupu při veřejném projednání návrhu natolik dotčena, že by to mělo být důvodem ke zrušení změny územního plánu, neboť stěžovatel byl s obsahem změny územního plánu seznámen, neměl problém s jejím pochopením a měl možnost podat konkrétní námitky, s nimiž se pořizovatel vypořádal.*“²³²

---

²²⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 01. 2016, sp. zn. 2 As 212/2015 – 27.

²³⁰ Tamtéž.

²³¹ Tamtéž.

²³² Tamtéž.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s krajským soudem v několika věcech. Krajský soud v rámci posuzování zákonnosti v souvislosti se změnou územního plánu obce zcela nevzal v potaz rozsah napadané změny územního plánu, stejně tak nezohlednil veškeré věcné návrhy vedoucí ke změně územního plánu. Krajský soud při posuzování toho, zda změna územního plánu byla v souladu se zákonem, vyšel pouze z toho, že odpůrkyně změnou územního plánu pouze realizovala vůli občanů obce vyjádřenou v místním referendu.²³³

Vzhledem k výše uvedenému správní soud odkázal na předešlé rozhodnutí (rozsudek č. j. Ars 1/2012 – 26), ze kterého vyplývá, že vůle občanů vyjádřené v rámci místního referenda nemůže nahradit postupy posuzování konkrétního záměru ve vztahu k úpravě, kterou obsahují zvláštní zákony. Smyslem referenda tedy podle soudu není to, aby nahrazovalo práci jiných specializovaných orgánů určených k výkonu určité specifické činnosti. Referendum slouží pouze ke zjištění převládajícího názoru občanů obce. Krajský soud tedy dospěl v této věci k nesprávným závěrům. Není tedy možné považovat uskutečnění místního referenda se závazným výsledkem za zákonný podklad pro změnu územního plánu obce. Závaznost místního referenda pro obec, resp. pro zastupitelstvo, popřípadě i pro jiné obecní orgány, znamená pouze to, že výsledek referenda musí být zajištěn způsobem a v souladu s právními předpisy.²³⁴

Nejvyšší správní soud uvedl, že „pokud jde o nesouhlasné stanovisko obce k výstavbě krematoria pro zvířata ze zájmových chovů, je třeba poukázat na skutečnost, že obec zde nebyla v pozici stavebního úřadu, který naopak původně stěžovatelův záměr akceptoval jako souladný se zákonem i s územním plánem obce. Nevstřícný postoj obce v případném územním a stavebním řízení by byl stavebním úřadem posuzován tak jako jakýkoliv jiný nesouhlas dotčeného orgánu či účastníka řízení, nehledě na možnost změny názoru. Proto nelze závěr o nedostatku legitimního očekávání při nákupu pozemku opřít pouze o prezentované nesouhlasné stanovisko potencionálních účastníků budoucího řízení. Stejně tak výsledek referenda sám sobě neobstojí, neboť ten odpůrkyni zavazoval a opravňoval pouze k úkonům souladným se zákonem. Při posuzování proporcionality zásahu

---

²³³ Tamtéž.

²³⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 01. 2016, sp. zn. 2 As 212/2015 – 27.

*je nezbytné posoudit veřejný zájem na nemožnosti využití daného území (stěžovatelova pozemku) k účelům, jež byly změnou č. 2 označeny za nepřípustné využití; zde je třeba hodnotit, k jakému využití bylo území původně určeno, jak je fakticky využíváno a zda jsou přijatelné důvody, pro které bylo omezení rozšířeno i na stavby změnou výslovně doplněné.*²³⁵

Veřejný zájem nemůže být dle soudu vykládán omezeně, např. že se jedná o veřejný zájem pouze u staveb v režimu zákona č. 209/2011 Sb., o urychlení výstavby dopravní infrastruktury. Krajský soud se nezabýval otázkou, zda je možné pod pojem veřejného zájmu zahrnout výsledek provedeného místního referenda reprezentující vůli občanů – nesouhlas se stavbou provozovny krematoria, která je však v souladu se zákonem, a to v obecné rovině. Soud také konstatoval, že provozovna krematoria je možná a potřebná. I s ostatky zvířat je nutné určitým způsobem nakládat. Podle soudu obdobná zařízení v České republice zcela běžně fungují, produkce emisí takových zařízení musí být v souladu s ostatními právními předpisy. Soud dále uvedl, proč se předmětné referendum konalo, motivace byla zcela zřejmá. Konání referenda předcházela petice občanů s nesouhlasným postojem k využití pozemku pro stavbu a provoz krematoria pro pouze malá zvířata pocházející ze zájmových chovů. Petice obsahovala i etický postoj k řešené problematice.²³⁶

15.4. Shrnutí

Autor se zcela ztotožňuje s výše uvedeným rozhodnutím kasačního soudu. Je třeba poukázat na to, že každé veřejné neprovedení návrhu změny územního plánu nedosahuje takové intenzity vedoucí ke zrušení územního plánu, resp. jeho části. Obec by však měla respektovat výsledek místního referenda, který je pro ni závazným, musí tak však být činěno v souladu se zákony. Není možné na základě výsledku místní referenda nahradit zvláštní činnosti a postupy příslušných orgánů, které předpokládá zákon.

---

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 01. 2016, sp. zn. 2 As 212/2015 – 27.

16. Spolky a ochrana veřejného zájmu v životním prostředí

OBZ upravuje v ustanovení 214 odst. 1 a násl. Spolky. Toto ustanovení uvádí, že pro založení spolku jsou potřeba alespoň 3 osoby, musí je však spojovat společný zájem.²³⁷

Východisko ochrany životního prostředí jako ústavní hodnoty představuje Preambule Ústavy a čl. 7 Ústavy. Občané mají dle preambule Ústavy střežit zděděné přírodní bohatství. Stát má povinnost chránit přírodní bohatství.²³⁸

Životního prostředí je podle judikatury Ústavního soudu jednou ze zásadních hodnot společnosti, i proto vyžaduje životní prostředí dostatečnou ochranu a soud shledal takovou ochranu za legitimní, ústavně konformní cíl (veřejný zájem). Lze tedy konstatovat, že ochrana životního prostředí je ústavní hodnotou (veřejným zájmem).²³⁹ Podle autora této práce, je účast veřejnosti a spolků předpokladem pro transparentní rozhodování při střetu různých zájmů, a to nejen v oblasti životního prostředí, tím je pak zajištěna ochrana veřejného zájmu.

Stěžejní právní úpravu umožňující účast spolků v oblasti životního prostředí řadu let tvořily pouze dva zákony. ZOPK a zákon č 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZPVŽP).²⁴⁰

Účastenství spolků umožňují i další speciální právní předpisy. Např. zákon č. 76/2002 Sb., zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 254/2001 Sb., zákon o vodách, ve znění pozdějších předpisů.²⁴¹

---

²³⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²³⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²³⁹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 08. 07. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/08.

²⁴⁰ VOMÁČKA, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2018, str. 676. ISBN 978-80-7400-675-3.

²⁴¹ Tamtéž.

Zcela esenciální je ustanovení § 70 ZOPK, které uvádí, že ochrana přírody a krajiny se realizuje za přímé účasti občanů – veřejnosti. Uvedené ustanovení se týká také účasti spolků²⁴² na úseku ochrany přírody a krajiny.²⁴³

Ve vztahu k účasti spolků na správních řízeních je podstatné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu: „*Občanskému sdružení svědčí účastenství podle ustanovení § 70 odst. 2 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, pouze v takovém správním řízení, jež je způsobilé zasáhnout zájmy vymezené v ustanovení § 2 odst. 1 tohoto zákona. Účast občanských sdružení ve správních řízeních nelze vykládat natolik široce, že by se vztahovala na řízení, jež mohou zasáhnout jakoukoliv složku životního prostředí, nýbrž toliko složky životního prostředí chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny.*“²⁴⁴ Z rozhodnutí soudu je zřejmé, že spolky tak mohou hájit pouze zájmy, které souvisejí se ZOPK.

Pokud je ochrana přírody a krajina vymezena jako veřejný zájem, je pak dle V. Stejskala nepochybné, že se jedná o prioritu v rámci činnosti orgánů veřejné moci. Ochrana příroda a krajiny (v souvislosti s veřejným zájmem) se považuje za jedno z významných interpretačních kritérií. Podle V. Stejskala není rozhodující, zda je ochrana přírody a krajiny výslovně uvedena v dispozici právní normy²⁴⁵ nebo ji lze dovodit výkladem.²⁴⁶

---

²⁴² Spolky se tak mohou účastnit správního řízení.

²⁴³ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. 3 As 8/2005-118

²⁴⁵ Ustanovení § 58. odst. 1 zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny explicitně obsahuje, že ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem.

²⁴⁶ STEJSKAL, Vojtěch. *VEŘEJNÝ, NEBO SOUKROMÝ ZÁJEM NA OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY?*. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica 3. Online, str. 83. ISSN: ISSN 2336-6478. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/3965/Iurid_3_2017_0075.pdf [citováno 2024.03.15].

17. Závěr

Podle názoru autora byly cíle práce naplněny. Práce nejprve stručně definovala základní pojmy související s veřejným zájmem. Text vymezil, co se považuje za společnost a jaký je vztah mezi kulturou, společností a hodnotou zájmů ve společnosti. Text dále blíže popsal základní normativní systémy.

Existence regulativních mechanismů ve společnosti je nezbytným předpokladem pro dobré fungování společnosti. Především právní regulace by měla zajistit to, aby došlo k udržení a rozvoji společnosti. Regulace by měla také stanovit to, které nejdůležitější hodnoty, resp. zájmy vyskytující se ve společnosti budou právem chráněny. Stát jako garant práva by měl zajistit vymahatelnost práva. Stát zaručuje vymahatelnost práva, nikoliv však morálních nebo náboženských norem, u kterých neexistuje vymahatelnost sankcí veřejnou mocí.

Autor v práci došel k závěru, že obsah veřejného zájmu je velmi široký. Záleží však vždy na tom, v jakém oboru je pojem veřejného zájmu vysvětlován, protože veřejný zájem se objevuje v řadě vědeckých disciplín, není doménou pouze právní vědy.

Veřejný zájem podle názoru autora není možné právně vymezit, a to i vzhledem k tomu, že se jedná o neurčitý právní pojem. Veřejný zájem je dynamickým pojmem, který se mění v čase, v místě i ve společnosti. Jednotná definice by nikdy nemohla pokrýt celý význam tohoto pojmu a odporovala by základním zásadám tvorby právních norem, které mají být konstruované tak, aby byly, co nejvíce obecné. Podle autora je tedy nezbytné vykládat pojem veřejného zájmu vždy v kontextu konkrétní věci a v kontrastu s jinými zájmy. K tomu se ostatně přiklání i interpretace veřejného zájmu v judikatuře českých a zahraničních soudů.

Rovněž právo není podle autora statické, mělo by reagovat na aktuální vývoj a potřeby společnosti. Co bylo považované za veřejný zájem v minulosti, nemusí být veřejným zájmem dnes.

I dnes by se veřejná moc při tvorbě a aplikaci práva měla řídit římským

citátem: „*Ius est ars boni et aequi*“ (právo je umění dobrého a spravedlivého).²⁴⁷
Je nadbytečné, aby měl každý právní pojem svou definici.

Autor je toho názoru, že úvahy de lege ferenda o konkretizaci veřejného zájmu v právních předpisech, jsou liché. Pojem veřejného zájmu by měl být i v budoucnu vymezen obecně, např. podle možných definičních znaků. Interpretace veřejného zájmu by měla v první řadě náležet správnímu orgánu v režimu diskreční pravomoci. Pokud však vznikne právní spor, o tom, co je, nebo není veřejným zájmem, musí o tom rozhodnout v konečné fázi věcně příslušné soudy, jejichž rozhodnutí je sice závazné pouze inter partes, ale může se stát interpretačním vodítkem pro obdobné případy v budoucnu, a to i přestože Česká republika není systémem precedenčního práva, tzn., že soudy právo pouze nalézají, ale netvoří ho.

Lze tedy shrnout, že pojetí veřejného zájmu, které se v současnosti užívá je svou povahou restriktivní, zcela dostačující. Doba, kdy byl veřejný zájem synonymem státního zájmu, je už překonána.

---

²⁴⁷ KINCL, Jaromír., *Dicta et regulae iuris aneb Právnícké mudrosloví latinské*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, str. 21. ISBN 978-80-7380-383-4.

Resumé

The diploma thesis deals with issues of public interest. Public interest is primarily linked to the activity of public administration. According to the author, the concept of public interest is often interpreted incorrectly and inaccurately. It is always necessary to focus on the correct content interpretation of the concept of public interest.

The thesis contains 15 main chapters and is divided into a theoretical and a practical part.

In the theoretical part of the work, the author first of all defines the concept of public interest, briefly explains related concepts. The author places public interest in a broader context, which he considers necessary for understanding the entire topic. In the framework of the work, the author tried to find answers to whether it is possible to legally define public interest and define its content. If so, what problems will it bring.

The diploma thesis also focuses on the analysis of selected court decisions of Czech and foreign courts related to the public interest, which apply and interpret the concept of public interest in the context of conflict with other interests.

In the practical part, the author described in detail essential court decisions related to the performance of public administration.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

ADAMOVIÁ, Karolina. Politologický slovník. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy odborné slovníky, str. 198. ISBN 80-7179-469-4.

BAUER, Vilém. *Pojem "zájem" ve správním právu. (Veřejný zájem a soukromý zájem, zájem obecný/universální, skupinový/partikulární, jednotlivý/individuální).* Zásada a její projevy ve správním procesu. Bakalářská práce. LOUDA, Tomáš. Plzeň: Západočeská univerzita, Fakulta právnická. 2022. Dostupné z: Digitální knihovna Západočeské univerzity. <http://hdl.handle.net/11025/49381> [citováno 2024.01.01].

BERGER, Vincent. *Judikatura Evropského soudu pro lidská práva.* Praha: IFEC, 2003. ISBN 80-86412-23-7.

BLACK, Henry Campbell; NOLAN, Joseph R. a NOLAN-HALEY, Jacqueline M. *Blackův právní slovník.* 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993. ISBN 80-85605-23-6.

BLECHA, Ivan. *Filosofie.* 4. opr. a rozš. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002. ISBN 80-7182-147-0.

BOGUSZAK, Jiří; ČAPEK, Jiří a GERLOCH, Aleš. *Teorie práva.* 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-030-0.

BUCHTA, Petr. *Veřejné finance.* Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016. ISBN 978-80-7452-116-4.

ČANÍK, Petr., ŘEZBOVÁ, Libuše., ZAVREL, Tomáš. *Metody a nástroje podnikatelské etiky.* 2. přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1143-6.

DOHNALOVÁ, Marie. *Antropologie občanské společnosti: analýzy a interpretace s přihlédnutím k výsledkům vědecko-výzkumného a pedagogického zaměření Katedry oboru Občanský sektor FHS UK v Praze*. Scientia (Nadace Universitatis Masarykiana). Brno: Nadace Universitas Masarykiana, 2004. ISBN 80-7204-339-0.

FIALA, Bohumil. *Podnikatelská etika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 8024412411.

GEIST, Bohumil. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing. 1993. ISBN 80-85605-28-7.

GOULLI, Rochdi. *Problémy definování a prosazování veřejného zájmu*. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Editor: Ivan Malý. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN: 80-210-2236-1.

HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-x.

HARVÁNEK, Jaromír. *Motivační faktory a působení práva*. Brno: MU, 1991. ISBN 80-210-300-6.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.

HERZOGOVIČ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. 1. vydání. Vydavatelství Policejní akademie České republiky 1999. ISBN 80-85981-42-4.

HLOUCH, Lukáš. *Teorie a realita právní interpretace*. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-303-2.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Student (Leges). Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-044-4.

KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1.

KINCL, Jaromír; SKŘEJPEK, Michal a URFUS, Valentin. *Římské právo*. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 55. ISBN 80-7179-031-1.

KINCL, Jaromír., *Dicta et regulae iuris aneb Právnické mudrosloví latinské*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-383-4.

KLÍMA, Karel. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-140-3.

KLÍMA, Karel. *Státověda*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-296-7.

KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 4., rozš. vyd. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-261-5.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995. ISBN 80-71-79-028-1.

KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-820-7.

LINHART, Jiří, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena, MAŘÍKOVÁ, Hana. 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.

MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost. Téma (Auditorium)*. Praha: Auditorium, 2008. ISBN 978-80-903786-8-1.

MEJSTRÍK, Vladimír, ed. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1080-7.

PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státověda. Student (Leges)*. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-90-5.

PETŘÍKOVÁ, Olga. *Legislativní analýza právních předpisů v oblasti památkové péče*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2013. ISBN 978-80-7395-741-4.

POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa. Beckovy mezioborové učebnice*. V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-447-6.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Problémy definování a prosazování veřejného zájmu*. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Editor: Ivan Malý. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN: 80-210-2236-1.

RIEDLBAUCH, Václav (ed.). *Ekonomické aspekty využití kreativní kultury v animaci hmotných památek: případová monografie k uplatnění zahraničních zkušeností v české kulturní praxi*. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1840-4.

RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-809-3.

SILLAMY, Norbert. *Psychologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-244-0249-1.

SLÁDEČEK, Vladimír. MIKULE, Vladimír. SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-869-9.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.

SOBEK, Tomáš. *Právní myšlení: kritika moralismu*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR ve spolupráci s Vydavatelstvím a nakladatelstvím Aleš Čeněk, Plzeň, 2011. ISBN 978-80-8743-903-6.

STEHLÍK, Václav; HAMULÁK, Ondrej a PETR, Michal. *Praktikum práva Evropské unie: vnitřní trh: teoretické základy, judikatura, praktické příklady*. Student (Leges). Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87576-09-0.

ŠIŠKOVÁ, Naděžda. *Evropské právo 2: jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-949-4.

TOMÁŠEK, Michal; TÝČ, Vladimír; PETRLÍK, David; MALENOVSKÝ, Jiří; PELIKÁNOVÁ, Irena et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-491-6.

UERPMANN, Robert. *Das öffentliche Interesse: seine Bedeutung als Tatbestandsmerkmal und als dogmatischer Begriff*. Tübingen: Mohr Siebeck, 1999. ISBN: 978-3-16-158096-3. Unveränderte eBook-Ausgabe 2019.

VALEŠ, Lukáš. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-010-1.

VEDRAL, Jiří. *Latinsko-český slovník právníký*. Praha: JTP - Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2002. ISBN 80-86711-19-6.

VOMÁČKA, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-675-3.
WEYR, František, HOETZEL Jiří, ed. *Slovník veřejného práva československého*. Brno: Rovnost, 1948.

WINTR, Jan. *Principy českého ústavního práva*. 6. vydání. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. ISBN 978-80-7380-911-9.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 458/2000 Sb., zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I. ÚS 35/94.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 3. 1996, sp. zn. I. ÚS 198/95.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 2 As 11/2003-164.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 5 As 11/2003-66.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2008, sp. zn. 9 As 52/2007 – 76.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1857/2011.

Rozsudek ESLP ze dne 29. 4. 1999, (stížnosti č. 25088/94, 28331/95 a 28443/95).

Rozhodnutí ESLP ze dne 25. ledna 2000 (stížnost č. 37683/97).

Elektronické zdroje

Beck-online. Rozhodnutí ESLP ve věci Chassagnou. Online. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaydexzul5zwe4tfom&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search-facets>. Paywall.

Economic and Social Research Council. Home - *Economic and Social Research Council*. Online. Dostupné z: <https://esrc.ukri.org/index.aspx>.

JEDLIČKOVÁ, Bohdana. EPRAVO.CZ. *Pojem veřejného zájmu v mezinárodní praxi*.

Online. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html>.

Komentář k čl. 11. odst. 2. W A G N E R O V Á, Eliška a kol. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO2_1993CZ. Online.

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Paywall.

KŘÍŽOVÁ, Jana a SYLLOVÁ, Jindřiška. Parlamentní institut. *Veřejný zájem, pojem a jeho použití ve správním právu*. 2015-2016. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103353>.

PETRŮV, Helena. *Ústavněprávní aspekty posuzování existence veřejného zájmu*. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica 2. 2010. ISSN: 0323-0619. Online. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/849/Iurid_2_2010_05_petruv.pdf.

Poslanecká sněmovna. Parlament ČR. *Zřízení vyšetřovací komise*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=8400&o=8>.

Public Interest. *Public Interest in UK Courts*. Online Dostupné z:

<http://publicinterest.info/>. [online]. [cit. 2024-02-19].

Sociologický ústav AV ČR. Sociologická encyklopedie. *Veřejnost*. Online. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Ve%C5%99ejnost>.

Study Smarter. *Public Interest*. Online. Dostupné

z: <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/law/uk-legal-system/public-interest/>.

Ústav pro jazyk český. Slovník spisovného jazyka českého. *Veřejný*. Online. Dostupné z:

<https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=soukrom%C3%BD&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1. Vztah rovnomocnosti.....44

Obrázek č. 2. Vztah nadřazenosti a podřazenosti.....45

Seznam zkratek

Atd.	a tak dále
Atp.	a tak podobně
Č.	číslo
Čl.	článek
ČR	Česká republika
ESD	Evropský soudní dvůr
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EZ	zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích
Kap.	Kapitola
KŘ	zákon o krizovém řízení
KZ	krajské zřízení
LZ	lázeňský zákon
Např.	například
NZR	zákon o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze
OBZ	občanský zákoník
odst.	odstavec
OZ	obecní zřízení
Pl.	plénum
Resp.	respektive
Sb.	sbírka zákonů
Srov.	srovnání
ÚS.	Ústavní soud
ÚZB	ústavní zákon o bezpečnosti
Zejm.	zejména
ZOPK	zákon o ochraně přírody a krajiny
ZPVŽP	zákon o posuzování vlivu na životní prostředí